

Екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстан Республикасы бейрезидент-банктері филиалдарының, "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының және ипотекалық ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту және " Қазақстан Республикасы қаржы нарығының жекелеген субъектілеріне арналған бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2008 жылғы 22 қыркүйектегі № 79 қаулысына және " Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 қаулысына өзгерістер енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2020 жылғы 21 қыркүйектегі № 109 қаулысы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 қыркүйекте № 21275 болып тіркелді.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

Осы қаулы 16.12.2020 бастап қолданысқа енгізіледі

"Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 11-бабы екінші бөлігінің 63) тармақшасына, "Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 20-бабы 6-тармағының 1), 3-2) және 3-4) тармақшаларына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

Ескерту. Кіріспе жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1. Қоса беріліп отырған Екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстан Республикасы бейрезидент-банктері филиалдарының, "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының және ипотекалық ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулық бекітілсін.

2. "Қазақстан Республикасы қаржы нарығының жекелеген субъектілеріне арналған бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2008 жылғы 22 қыркүйектегі № 79 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5348 болып тіркелген, 2008 жылғы 12 желтоқсанда Қазақстан Республикасының орталық атқарушы және өзге де орталық мемлекеттік органдарының актілер жинағында № 12 жарияланған) мынадай өзгеріс енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Қазақстан Республикасы қаржы нарығының жекелеген субъектілеріне арналған бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарында:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"1. Осы Қазақстан Республикасы қаржы нарығының жекелеген субъектілеріне арналған бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспары (бұдан әрі – Шоттар жоспары) " Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы" 2007 жылғы 28 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді және бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының, ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының (бұдан әрі – жинақтаушы зейнетақы қорлары), банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың (ипотекалық ұйымдарды және бұрын еншілес банктер болған заңды тұлғаларды қоспағанда), Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығына кәсіби қатысушылардың, микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың, сақтандыру брокерлерінің (бұдан әрі – ұйымдар) қаржылық есептілік элементтерін топтастыру және қаржылық есептілікті жасау үшін бухгалтерлік есеп шоттарында құндық көрсеткішпен ағымдағы көрсетуге, сондай-ақ Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру брокерлері филиалдарының (бұдан әрі – ұйымдар) бухгалтерлік есепке алу деректері бойынша есептілік элементтерін топтастыру және бухгалтерлік есепке алу деректері бойынша есептілікті жасау үшін бухгалтерлік есеп шоттарында құндық көрсеткішпен ағымдағы көрсетуге арналған."

3. "Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7121 болып тіркелген, 2011 жылғы 5 қазанда "Заң газеті" газетінде № 144 (1960) жарияланған) мынадай өзгеріс енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықта:

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"2. Осы Нұсқаулық бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының, ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының (бұдан әрі – жинақтаушы зейнетақы қорлары), банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың (ипотекалық ұйымдарды және бұрын еншілес банктер болған заңды тұлғаларды қоспағанда), бағалы қағаздар нарығына кәсіби қатысушылардың, микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың, сақтандыру брокерлерінің және Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру брокерлері филиалдарының (бұдан әрі – ұйым) меншікті ақшаны салымдарға, қарыздарға, бағалы қағаздарға, туынды қаржы құралдарына, тазартылған бағалы металдарға, шетел валютасына орналастыру операцияларының, хеджирлеу операцияларының, сондай-ақ РЕПО және кері РЕПО операцияларының бухгалтерлік есебін жүргізуді нақтылайды."

4. Осы қаулыға қосымшаға сәйкес тізбе бойынша Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің, сондай-ақ Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілерінің құрылымдық бөліктерінің күші жойылды деп танылсын.

5. Бухгалтерлік есеп департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

3) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы қаулының осы тармағының 2) тармақшасында және 6-тармағында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

6. Ақпарат және коммуникациялар департаменті – Ұлттық Банктің баспасөз қызметі осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмелерін мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

7. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары А.М. Баймағамбетовке жүктелсін.

8. Осы қаулы ресми жариялануға тиіс және 2020 жылғы 16 желтоқсанныан бастап қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкінің Төрағасы*

Е. Досаев

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкі Басқармасының
2020 жылғы 21 қыркүйегі
№ 109 қаулысымен
бекітілді

Екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстан Республикасы бейрезидент-банктері филиалдарының, "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының және ипотекалық ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулық

1-тарау. Жалпы талаптар

1. Осы Екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстан Республикасы бейрезидент-банктері филиалдарының, "Қазақстанның Даму банкі" акционерлік қоғамының және ипотекалық ұйымдардың бухгалтерлік есеп жүргізуі жөніндегі нұсқаулық (бұдан әрі – Нұсқаулық) "Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабы екінші бөлігінің 63) тармақшасына, "Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 20-бабы 6-тармағының 1), 3-2), 3-4) тармақшаларына, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес әзірленді және екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстан Республикасы бейрезидент - банктері филиалдарының, "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының, бұдан бұрын еншілес банк болған заңды тұлғаның (бұдан әрі – банктер) және ипотекалық ұйымдардың бухгалтерлік есеп жүргізуін нақтылайды.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

2. Нұсқаулықта Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде (Жалпы бөлім), Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде (Ерекше бөлім), "Қазақстан Республикасындағы вексельдік айналым туралы" Қазақстан Республикасының Заңында, "Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінің, Қазақстан Республикасы бейрезидент банктері филиалдарының вексельдерді есепке алуы қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 1999 жылғы 15 қарашадағы № 396 қаулысында (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 1015 болып тіркелген) және "Екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстан Республикасының бейрезидент банктері филиалдарының және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың аударым және жай вексельдермен операциялар жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2015 жылғы 31 желтоқсандағы № 261 қаулысында (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13071 болып тіркелген) көзделген ұғымдар қолданылады.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

3. Банктер жасайтын операциялардың бухгалтерлік есебі халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына және Нұсқаулыққа сәйкес жүзеге асырылады.

4. Нұсқаулықта халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына сәйкес мәміле жасау күнгі және мәміле бойынша есеп айырысу күнгі қаржы активтерін сатып алудың және сатудың үлгі мәмілелерін есепке алу әдістері қолданылады. Осы тармақта көрсетілген қаржы активтерін сатып алудың және сатудың үлгі мәмілелерін есепке алу әдістерінің бірін таңдау банктің есеп саясатында айқындалады.

5. Егер шарттық талаптарға сәйкес аллокирленбеген металл шоттарына орналастырылған тазартылған бағалы металдар (IAS) 32 "Қаржы құралдары: ұсыну" халықаралық қаржылық есептілік стандартында айқындалған қаржы құралдарының анықтамасына сәйкес келген жағдайда, аллокирленбеген металл шоттарына орналастырылған тазартылған бағалы металдармен операциялардың бухгалтерлік есебі (IFRS) 9 "Қаржы құралдары" халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес жүргізіледі.

6. Банктің бухгалтерлік есеп жүргізуді реттейтін ішкі құжаттарында көзделген тәртіппен "Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының және халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына қайшы келмейтін бөлігінде банкішілік транзиттік шоттарды пайдалануға және қосымша бухгалтерлік жазбалар жасауға рұқсат етіледі.

Шетел валютасының валюталық позициясы және қарсы құны шоттарын пайдаланыла отырып, шетел валютасындағы операциялар сомаларын көрсетуге рұқсат етіледі.

Сыйақы түріндегі кірістер мен шығыстар (IFRS) 9 "Қаржы құралдары" халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісі пайдаланыла отырып танылады.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

2-тарау. Шетел валютасымен дилингтік операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілелерін мәміле жасау күні бойынша есепке алу

7. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесі жасалған күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

шетел валютасындағы талаптар сомасына және сатып алу бағамы бойынша теңгемен міндеттемелер сомасына:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер,

бір мезгілде шетел валютасының сатып алу бағамының есептік бағамнан айырмашылығы болған жағдайда туындайтын айырмаға мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады

шетел валютасын сатып алу бағамы есептік бағамнан асып кеткен кезде:

Дт	5530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шығыстар
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар;

есептік бағам шетел валютасын сатып алу бағамынан асып кеткен кезде:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	4530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша кірістер.

8. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесі банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша қайта бағаланған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамының өзгеруінің теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыстар
----	------	--

Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар;
----	------	-------------------------------------

2) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамының өзгеруінің оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
----	------	------------------------------------

Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын кірістер.
----	------	--

9. Нұсқаулықтың 8-тармағына сәйкес қайта бағалау жүргізілгеннен кейін шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесін валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шетел валютасын сатып алу үшін аударылатын теңгемен сомаға:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
----	------	---

Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
----	------	--

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;
--	------	--

2) сатып алынатын шетел валютасының сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
----	------	--

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
--	------	---

Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.
----	------	-------------------------------------

2-параграф. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілелерін есеп айырысу күні бойынша есепке алу

10. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесі жасалған күні шетел валютасындағы шартты талаптар сомасына және теңгемен шартты міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар
----	------	--

Кт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер.
----	------	--

11. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесі банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша қайта бағаланған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамының өзгеруінің теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан шығыстар
----	------	---

Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер;
----	------	--

2) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамының өзгеруінің оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
----	------	------------------------------------

Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын кірістер;
----	------	--

3) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамының оң және теріс өзгеруі бойынша ең аз қалдық сомасына:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
----	------	---

Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.
----	------	-------------------------------------

12. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесін валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шетел валютасын сатып алу бойынша шартты міндеттемелер мен талаптар сомасына:

Дт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер
----	------	---

Кт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар;
----	------	---

2) теңгемен және шетел валютсындағы сомаға:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
----	------	--

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
--	------	---

Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
----	------	--

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;
--	------	--

3) шетел валютасын сатып алу бағамы есептік бағамнан асып кеткен кезде:

Дт	5530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шығыстар
----	------	---

Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер;
----	------	--

4) есептік бағам шетел валютасын сатып алу бағамынан асып кеткен кезде:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
----	------	------------------------------------

Кт	4530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша кірістер;
----	------	--

5) бұрын жүргізілген қайта бағалауды қалпына келтіру:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын шығыстар;
немесе		
Дт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын кірістер
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.

3-параграф. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілелерін мәміле жасау күні бойынша есепке алу

13. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесі жасалған күні сату бағамы бойынша талаптар мен міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

шетел валютасымен міндеттемелер сомасына және теңгемен талаптар сомасына:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер,

Бір мезгілде шетел валютасын сату бағамының есептік бағамнан айырмашылығы болған жағдайда туындайтын айырмаға мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

есептік бағам шетел валютасын сату бағамынан асып кеткен кезде:

Дт	5530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шығыстар
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер;

шетел валютасын сату бағамы есептік бағамнан асып кеткен кезде:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	4530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша кірістер.

14. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесі банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша қайта бағаланған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамының өзгеруінің теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын кірістер;

2) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамының өзгеруінің оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын шығыстар
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер.

15. Нұсқаулықтың 14-тармағына сәйкес қайта бағалау жүргізілгеннен кейін шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесін валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) өткізілетін шетел валютасының сомасына:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

2) шетел валютасын өткізгені үшін алынған теңгемен сомаға:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.

4-параграф. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілелерін есеп айырысу күні бойынша есепке алу

16. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесі жасалған күні шартты міндеттемелер мен талаптар сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар
Кт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер.

17. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесі банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша қайта бағаланған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамының өзгеруінің теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын кірістер;

2) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамының өзгеруінің оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын шығыстар
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер;

3) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамының оң және теріс өзгеруі бойынша ең аз қалдық сомасына:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.

18. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесін валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шетел валютасын сату бойынша шартты міндеттемелер мен шартты талаптар сомасына:

Дт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар;

2) шетел валютасындағы және теңгемен сомаға, сондай-ақ шетел валютасын қайта бағалау сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

3) есептік бағам шетел валютасын сату бағамынан асып кеткен кезде:

Дт	5530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шығыстар
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер;

4) шетел валютасын сату бағамы есептік албағамнан асып кеткен кезде:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	4530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша кірістер;

5) бұрын жүргізілген қайта бағалауды қалпына келтіру:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
----	------	---

Кт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын шығыстар;
немесе		
Дт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын кірістер
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.

3-тарау. Салым операцияларының бухгалтерлік есебі

19. Банк салымына бастапқы және (немесе) қосымша ақша жарнасын салған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) банктік салымы шарты бойынша ақша сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2021	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2022	Шетелдік орталық банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2023	Басқа банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2121	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мерзімді салымдары
	2122	Шетелдік орталық банктердің мерзімді салымдары
	2123	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір айға дейінгі) салымдары
	2124	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір жылға дейінгі) салымдары
	2125	Басқа банктерден бір түнге тартылған салымдар
	2127	Басқа банктердің ұзақ мерзімді салымдары
	2130	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым

2132	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір айдан аспайтын)
2133	Басқа банктердің шартты салымдары
2134	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
2141	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан астам)
2205	Жеке тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
2211	Заңды тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы;

2) жеңілдік сомасына:

Дт 2140

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген

		түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша дисконт
	2239	Клиенттерден тартылған салымдар бойынша дисконт
Кт	2021	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2022	Шетелдік орталық банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2023	Шетелдік орталық банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2121	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мерзімді салымдары
	2122	Шетелдік орталық банктердің мерзімді салымдары
	2123	Басқа банктердің қысқа мерзімді салымдары (бір айға дейінгі)
	2124	Басқа банктердің қысқа мерзімді салымдары (бір жылға дейінгі)
	2125	Басқа банктерден бір түнге тартылған салымдар
	2127	Басқа банктердің ұзақ мерзімді салымдары
	2130	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
	2132	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір айдан аспайтын)
	2133	Басқа банктердің шартты салымдары
	2134	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2141	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2205	Жеке тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
	2211	Занды тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
		Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын
	2213	

		жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
	2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы;
Сыйлықақы сомасына:		
Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2139	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша сыйлықақы
	2238	Клиенттерден тартылған салымдар бойынша сыйлықақы.

Ескерту. 19-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

20. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікке сәйкес банк салымы шарты бойынша сыйақы есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Қазақстан Республикасы Ұлттық
Банкінің талап етілмелі

Дт	5121	салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5122	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мерзімді салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5123	Шетелдік орталық банктердің талап етілмелі салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5124	Шетелдік орталық банктердің мерзімді салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5125	Басқа банктердің талап етілмелі салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5126	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір айға дейінгі) салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5127	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір жылға дейінгі) салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5128	Басқа банктердің ұзақ мерзімді салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5130	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5131	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар (бір айдан аспайтын)
	5132	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар (бір жылдан аспайтын)
	5133	Басқа банктердің шартты салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5139	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар (бір жылдан астам)
	5211	Клиенттердің талап етілмелі салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар

Кт

5215	Клиенттердің қысқа мерзімді салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
5217	Клиенттердің ұзақ мерзімді салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
5218	Клиенттердің жинақ салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар (бір жылдан аспайтын)
5219	Клиенттердің шартты салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
5220	Клиенттердің жинақ салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар (бір жылдан астам)
5223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
2702	Басқа банктердің талап етілмелі салымдары бойынша есептелген шығыстар
2709	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыстар
2712	Басқа банктердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыстар
2713	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыстар
2714	Басқа банктердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыстар
2719	Клиенттердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыстар
2720	Клиенттердің талап етілмелі салымдары бойынша есептелген шығыстар
2721	Клиенттердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыстар
2723	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыстар
2724	Клиенттердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыстар.

21. Банк салымы шартында көзделген міндеттемелердің жалпы сомасына банк салымы бойынша есептелген сыйақы сомасын капиталдандыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2702	Басқа банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша есептелген шығыс
	2709	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыс
	2712	Басқа банктердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыс
	2713	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыс
	2714	Басқа банктердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыс
	2719	Клиенттердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыс
	2720	Клиенттердің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша есептелген шығыс
	2721	Клиенттердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыс
	2723	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыс
	2724	Клиенттердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыс
Кт	2021	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2022	Шетелдік орталық банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2023	Басқа банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2121	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мерзімді салымдары
	2122	Шетелдік орталық банктердің мерзімді салымдары
	2123	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір айға дейінгі) салымдары
	2124	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір жылға дейінгі) салымдары
	2125	Басқа банктерден бір түнге тартылған салымдар

2127	Басқа банктердің ұзақ мерзімді салымдары
2130	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
2132	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір айдан аспайтын)
2133	Басқа банктердің шартты салымдары
2134	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
2141	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан астам)
2205	Жеке тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
2211	Заңды тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы.

Ескерту. 21-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

22. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікке сәйкес банк салымы бойынша жеңілдіктер/сыйлықақылар амортизациясы кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) дисконт амортизациясы сомасына:

Дт	5138	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша дисконт амортизациясы бойынша шығыстар
	5236	Клиенттерден тартылған салымдар бойынша дисконт амортизациясы бойынша шығыстар
Кт	2140	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша дисконт
	2239	Клиенттерден тартылған салымдар бойынша дисконт;

2) сыйлықақы амортизациясы сомасына:

Дт	2139	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша сыйлықақы
	2238	Клиенттерден тартылған салымдар бойынша сыйлықақы
Кт	4270	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша сыйлықақы амортизациясы бойынша кірістер

4440

Клиенттерден тартылған салымдар
бойынша сыйлықақы
амортизациясы бойынша кірістер.

Ескерту. 22-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

23. Банк салымы бойынша есептелген сыйақы сомасын төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2702	Басқа банктердің талап етілмелі салымдары бойынша есептелген шығыстар
	2709	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыстар
	2712	Басқа банктердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыстар
	2713	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыстар
	2714	Басқа банктердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыстар
	2719	Клиенттердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыстар
	2720	Клиенттердің талап етілмелі салымдары бойынша есептелген шығыстар
	2721	Клиенттердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыстар
	2723	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыстар
	2724	Клиенттердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыстар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

24. Банк салымы сомасын енгізу күні салымшыға сыйақы төлеу кезінде төленген сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1792	Алынған заемдар мен салымдар бойынша сыйақыны алдын ала төлеу
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
	2203	Занды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

№ 1792 "Алынған заемдар мен салымдар бойынша сыйақыны алдын ала төлеу" баланстық шоттағы қалдық есептеу әдісіне сәйкес шығысқа жатқызылуы тиіс.

25. Банк тартқан банк салымы бойынша салымшыға негізгі борыш сомасын қайтарған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2021	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талап етілмелі салымдары
	2022	Шетелдік орталық банктердің талап етілмелі салымдары
	2023	Басқа банктердің талап етілмелі салымдары
	2121	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мерзімді салымдары
	2122	Шетелдік орталық банктердің мерзімді салымдары
	2123	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір айға дейінгі) салымдары
	2124	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір жылға дейінгі) салымдары
	2125	Басқа банктерден бір түнге тартылған салымдар
	2127	Басқа банктердің ұзақ мерзімді салымдары
	2130	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
	2132	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір айдан аспайтын)
	2133	Басқа банктердің шартты салымдары

	2134	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2141	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2205	Жеке тұлғалардың талап етілмелі салымдары
	2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етілмелі салымдары
	2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
	2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

4-тарау. Қарыз операцияларының бухгалтерлік есебі

26. Теңгемен және шетел валютасымен банктік қарызды берген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер берілген банктік қарыздың сомасы өтелуге жататын банктік қарыздың сомасына тең болса:

нақты берілген ақша сомасына:

Дт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт заемдары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт заемдары
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да заемдар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

банктік қарызды алған кезге дейін банктік қарызды алумен байланысты комиссиялық шығыстар түрінде клиент шеккен шығыстар сомасына (жеңілдік сомасына):

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1312	Басқа банктерге берілген заемдар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген заемдар бойынша дисконт;

2) егер берілген банктік қарыз сомасы өтелуге тиіс банктік қарыз сомасынан аз болса:

нақты берілген ақша сомасына:

Дт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт заемдары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт заемдары
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да заемдар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

өтелуге тиіс банктік қарыз сомасы мен берілген банктік қарыз сомасы арасындағы оң айырма сомасына:

Дт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт заемдары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт заемдары
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да заемдар

Кт	1312	Басқа банктерге берілген заемдар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген заемдар бойынша дисконт.

Банктік қарыз шарты, кепіл шарттарының түпнұсқалары, кепіл затына құқық белгілейтін құжаттар № 7339 "Әр түрлі құндылықтар және құжаттар" баланстан тыс шотта 1 (бір) теңге шартты құны бойынша көрсетіледі.

26-1. Пайыздық мөлшерлемесі нарықтағыдан төмен банктік қарыз берген кезде байланысты емес тарапқа мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарыздары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарыздары
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары

бір уақытта:

Дт	5071	Берілген қарыздарды модификациялауға байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету түріндегі және (немесе) пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша түзету түріндегі шығыстар
	5241	Клиенттерге берілген қарыздарды модификациялауға байланысты жалпы баланстық құнын түзету түріндегі және (немесе) пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі

		бойынша берілген қарыздарды түзету түріндегі шығыстар
Кт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт

Банктік қарыз шарттары, кепіл шарттарының түпнұсқалары, кепіл затына құқық белгілейтін құжаттар № 7339 "Түрлі құндылықтар мен құжаттар" баланстан тыс шотында 1 (бір) теңге шартты құны бойынша көрсетіледі.

Ескерту. 4-тарау 26-1-тармақпен толықтырылды – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

27. Кепіл шарты және басқа да құжаттар негізінде банктік қарызды қамтамасыз етуге қабылданған мүлік құнының сомасына (теңгемен және сол сияқты шетел валютасымен) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік.
-------	------	---

28. Егер қарыз алушының міндеттемелерін қамтамасыз ету ретінде кепілдік қабылданса, қабылданған кепілдік сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6075	Қабылданған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6575	Қабылданған кепілдіктер бойынша талаптардың ықтимал азаюы.

29. Банктік қарыз бойынша қамтамасыз ету ретінде ақшаны қабылдаған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары

	2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
	2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2222	Арнайы мақсаттағы еншілес ұйымдардың салымдары
	2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
Кт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2240	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету (кепілзат, кепілпұл) ретінде қабылданған ақшаны сақтау шоты.
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы

Ескерту. 29-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

30. Банк кредит желісін ашқан не банктік қарыз шартына сәйкес болашақта банктік қарыз берген кезде пайдаланылмаған лимит немесе берілмеген банктік қарыз сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6125	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын заемдар бойынша шартты талаптар
	6126	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын заемдар бойынша шартты талаптар
Кт	6625	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын заемдар бойынша шартты міндеттемелер
	6626	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын заемдар бойынша шартты міндеттемелер.

Банктік қарыз шартына сәйкес банктік қарыздың кезекті сомасын берген кезде банктің болашақта банктік қарыздарын беру бойынша шартты міндеттемелері берілген банктік қарыз сомасына азайтылады және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6625	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын заемдар бойынша шартты міндеттемелер
	6626	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын заемдар бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6125	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын заемдар бойынша шартты талаптар
	6126	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын заемдар бойынша шартты талаптар.

31. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікке сәйкес банктік қарыздар бойынша сыйақы және жеңілдік (дисконт) амортизациясын есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы есептеген кезде:

Дт	1730	Басқа банктерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кірістер
	1740	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кірістер
Кт	4301	Басқа банктерге берілген овердрафт заемдары бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
	4302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді заемдар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
	4303	Басқа банктерге берілген овернайт заемдары бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер

4304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді заемдар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
4407	Клиенттерге факторинг бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
4411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
4417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
4428	Клиенттерге берілген өзге де заемдар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер;

2) дисконт амортизациясы кезінде:

Дт	1312	Басқа банктерге берілген заемдар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген заемдар бойынша дисконт
Кт	4312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісімен танылатын пайыздық кірістерді түзетуден түскен кірістер
	4434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісімен танылатын пайыздық кірістерді түзету түріндегі кірістер

Ескерту. 31-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

32. Клиент банктік қарыз бойынша есептелген сыйақыны төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ақша қолма-қол нысанда енгізілген кезде:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

2) қарыз алушы банктік қарыз бойынша есептелген сыйақы сомасын алдын ала төлеген кезде:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
----	------	--------------------------

	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2792	Берілген қарыздар бойынша сыйақыны және негізгі борышты алдын ала төлеу;
3) есептелген сыйақы бойынша берешекті өтеу кезінде:		
Дт	2010	Корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
	2792	Берілген қарыздар бойынша сыйақыны және негізгі борышты алдын ала төлеу
Кт	1730	Басқа банктерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс
	1740	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс.

Ескерту. 32-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

33. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, берілген банктік қарыздарды қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) банктік қарыздың әділ құны оның есептік құнынан асып кеткен кезде айырма сомасына:

Дт	1310	Басқа банктерге берілген заемның құнын оң түзету шоты
	1430	Клиенттерге берілген қарыздың әділ құнын оң түзету шоты
Кт	4310	Басқа банктерге берілген заемның құнын оң түзету түріндегі кірістер
	4430	Клиенттерге берілген заемның құнын оң түзету түріндегі кірістер ;

2) банктік қарыздың есептік құны оның әділ құнынан асып кеткен кезде айырма сомасына:

Дт	5057	Басқа банктерге берілген заемның құнын теріс түзету түріндегі шығыстар
	5232	Клиенттерге берілген заемның құнын теріс түзету түріндегі шығыстар
Кт	1311	Басқа банктерге берілген заемның құнын теріс түзету шоты
	1431	Клиенттерге берілген заемның құнын теріс түзету шоты;

3) банктік қарыздың әділ құнын есептегі оң және теріс түзету сомасына:

Дт	1311	Басқа банктерге берілген заемның құнын теріс түзету шоты
	1431	Клиенттерге берілген қарыздың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1310	Басқа банктерге берілген заемның құнын оң түзету шоты
	1430	Клиенттерге берілген қарыздың әділ құнын оң түзету шоты.";

Ескерту. 33-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

34. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қарыздар құны банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен қайта бағаланады және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) қарыздардың әділ құны олардың есептік құнынан асып кеткен кезде:

Дт	1332	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын заемдардың әділ құнын оң түзету шоты
Кт	3563	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыздардың құнын қайта бағалау резервтері;

2) қарыздардың есептік құны олардың әділ құнынан асып кеткен кезде:

Дт	3563	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыздардың құнын қайта бағалау резервтері
Кт	1333	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын заемдардың әділ құнын теріс түзету шоты;

3) қарыздардың әділ құнын есептегі оң (теріс) түзету сомасына:

Дт	1333	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын заемдардың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1332	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын заемдардың әділ құнын оң түзету шоты.

Қарыздар бойынша қайта бағалау Нұсқаулықтың 31-тармағына сәйкес қарыздар бойынша сыйақы есептеліп, дисконт амортизациясынан кейін жүргізіледі.

35. Валюталық баламасы белгіленген теңгедегі банктік қарызды қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валютаны айырбастаудың нарықтық бағамы ұлғайған кезде:

Дт	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1424	Клиенттердің заемдар бойынша мерзімі өткен берешегі
	1740	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кірістер
	1741	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
Кт	4705	Заемдардың валюталық баламасын белгілей отырып, теңгедегі заемдарды қайта бағалаудан болатын кіріс;

2) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы азайған кезде:

Дт	5705	Заемдардың валюталық баламасын белгілей отырып, теңгедегі заемдарды қайта бағалаудан болатын шығыс
Кт	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар

1424	Клиенттердің заемдар бойынша мерзімі өткен берешегі
1740	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кірістер
1741	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы.

36. Егер банктік қарыз шартының талаптарында теңгемен банктік қарыз бойынша төлемдерді индекстеу көзделсе, банктік қарыз қалдықтарын егер банктік қарыз шартында өзгеше мерзімдер белгіленбесе, банктің есеп саясатында белгіленген мерзімдерде қайта бағалау жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң индекстелген кезде:

Дт	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1740	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кірістер
Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын кірістер;

2) теріс индекстелген кезде:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын шығыстар
Кт	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1740	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кірістер.

37. Банктік қарыз бойынша негізгі борышты өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары,

бір мезгілде:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
		Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын

	2213	жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыз;

қолма-қол ақшалай емес нысанда ақша енгізілген жағдайда:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарызы
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарызы
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз

1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыз.

Ескерту. 37-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

.38. Кредиттік желіні ұсыну туралы шартқа сәйкес банктік қарыз бойынша негізгі борыш өтелген кезде болашақта банктік қарыздар беру бойынша банктің шартты міндеттемелері өтелген банктік қарыз сомасына ұлғайтылады және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6125	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын заемдар бойынша шартты талаптар
	6126	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын заемдар бойынша шартты талаптар
Кт	6625	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын заемдар бойынша шартты міндеттемелер
	6626	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын заемдар бойынша шартты міндеттемелер.

39. Банктік қарызды және сыйақыны толық өтеген, банктік қарыз бойынша қамтамасыз ету болып табылатын құжаттарды (банктік қарыз шартын, кепіл шартын, міндеттемелерді орындауды қамтамасыз ету шартын, сондай-ақ кепіл затына құқық белгілейтін құжаттарды, олардың техникалық құжаттамаларын және қарыз алушыға міндетті түрде қайтаруға жататын басқа да құжаттарды) және қабылданған кепіл құнын , қабылданған кепіл сомасын, ақшаны есептен шығарған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) кепіл затының құнын есептен шығарған кезде:

Шығыс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік;
-------	------	---

2) құжаттарды есептен шығарған кезде:

Шығыс	7339	Әртүрлі құндылықтар мен құжаттар;
-------	------	-----------------------------------

3) қабылданған кепілдік сомасын есептен шығарған кезде:

Дт	6575	Қабылданған кепілдіктер бойынша талаптардың ықтимал азаюы
Кт	6075	Қабылданған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар;

4) банктік қарыз бойынша қамтамасыз ету болып табылатын ақшаны есептен шығарған кезде:

Дт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2240	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету (кепілзат, кепілпұл) ретінде қабылданған ақшаны сақтау шоты
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
	2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2222	Арнайы мақсаттағы еншілес ұйымдардың салымдары
2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам).	

Ескерту. 39-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулыларымен.

.40. Егер банктік қарыз шартында белгіленген мерзім басталған кезде қарыз алушы есептелген сыйақыны төлемесе, есептелген, бірақ төленбеген сыйақы сомасы мерзімі өткен активтер шотына жатқызылады және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1731	Басқа банктерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1741	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
Кт	1730	Басқа банктерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кірістер
	1740	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кірістер.

41. Егер қарыз алушы мерзімі келген кезде банктік қарыз бойынша негізгі борышты өтемесе, өтелмеген негізгі борыштың сомасы мерзімі өткен активтердің шотына жатқызылады және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1306	Басқа банктердің заемдар бойынша мерзімі өткен берешегі
	1409	Клиенттердің факторинг бойынша мерзімі өткен берешегі
	1424	Клиенттердің заемдар бойынша мерзімі өткен берешегі
Кт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт заемдары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт заемдары
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да заемдар.

42. Егер банктік қарыз шартында тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) есептеу көзделсе және тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) "Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес актив ұғымының анықтамасына сәйкес келсе, тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1879	Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл).
Кт	4900	Тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл).

Ескерту. 42-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

43. Егер банктік қарыз шартында қарыздар және қаржы лизингі бойынша негізгі борыштың мерзімі өткен бөлігіне, "Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес актив ұғымының анықтамасына сәйкес келетін қарыздар мен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы сомасына сыйақы есептеу көзделсе, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1731	Басқа банктерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1741	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
Кт	4306	Басқа банктердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
	4424	Клиенттердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегіне сыйақы алуға байланысты кірістер.

Ескерту. 43-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

44. Банктік қарыз бойынша мерзімі өткен сыйақыны және тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары

	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1731	Басқа банктерге берілген қарыз және қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1741	Клиенттерге берілген қарыз және қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1879	Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл).

Ескерту. 44-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

45. Банктік қарыз бойынша мерзімі өткен негізгі борышты төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
		Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын

	2241	жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1306	Басқа банктердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі
	1409	Клиенттердің факторинг бойынша мерзімі өткен берешегі
	1424	Клиенттердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі.

Ескерту. 45-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

46. Банктік қарыздар бойынша күтілетін кредиттік зияндарды жабуға арналған резервтер (провизиялар) құрған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5452	Басқа банктерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыстар
	5455	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыстар
Кт	1319	Басқа банктерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	3564	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын заемдар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға арналған резервтер (провизиялар).

47. Банктік қарыздар бойынша күтілетін кредиттік зияндарды жабуға арналған резервтер (провизиялар) азайған (жойылған) кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1319	Басқа банктерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	3564	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын заемдар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға арналған резервтер (провизиялар)

Кт	4952	Басқа банктерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кірістер
	4955	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кірістер.

48. Банк төленбеген мерзімі өткен банктік қарызды және ол бойынша сыйақыны банктің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен және мерзімде баланстан есептен шығару туралы шешім қабылдаған жағдайда банктік қарыздың негізгі сомасына және төленбеген мерзімі өткен сыйақыға мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1319	Басқа банктерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1306	Басқа банктердің заемдар бойынша мерзімі өткен берешегі
	1424	Клиенттердің заемдар бойынша мерзімі өткен берешегі
	1731	Басқа банктерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1741	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы.

49. Банк әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын төленбеген мерзімі өткен банктік қарызды және ол бойынша сыйақыны банктің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен және мерзімде баланстан есептен шығару туралы шешім қабылдаған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	3564	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын заемдар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға арналған резервтер (провизиялар)
Кт	3563	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыздардың құнын қайта бағалау резервтері,

бір мезгілде:

Дт	1333	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын заемдардың әділ құнын теріс түзету шоты
----	------	---

Кт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар.

49-1. Берілген қарыз бойынша ақша ағындарының елеусіз модификациясы кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) мерзімі өткен сыйақыны капиталдандыру сомасына:

Дт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар
Кт	1306	Басқа банктердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі
	1409	Клиенттердің факторинг бойынша мерзімі өткен берешегі
	1424	Клиенттердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі
	1731	Басқа банктерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1741	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы;

2) қарыздың жалпы баланстық құнын теріс түзету сомасына:

Дт	5071	Берілген қарыздарды модификациялауға байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету және (немесе) берілген қарыздарды пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша берілген қарыздарды түзету кезінде туындайтын шығыстар
	5241	Клиенттерге берілген қарыздарды модификациялауға байланысты жалпы баланстық құнын түзету түріндегі және (немесе) пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі

		бойынша берілген қарыздарды түзету түріндегі шығыстар
Кт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт

3) қарыздың жалпы баланстық құнын оң түзету сомасына:

Дт	1313	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша сыйлықақы
	1435	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша сыйлықақы
Кт	4313	Басқа банктерге берілген қарыздарды модификациялауға баланысты жалпы баланстық құнын түзету түріндегі кірістер
	4436	Клиенттерге берілген қарыздарды модификациялауға байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету кезінде туындайтын кірістер

4) ең аз қалдық сомасына қарыздар бойынша дисконт пен сыйлықақыға нетто жасау

:

Дт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт
Кт	1313	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша сыйлықақы
	1435	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша сыйлықақы.

Ескерту. 4-тарау 49-1-тармақпен толықтырылды - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

49-2. Иеленген немесе қалыптастырылған кредиттік-құнсызданған қарызды бастапқы тану кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) иеленетін немесе қалыптастырылатын кредиттік-құнсызданған қарыз үшін нақты берілген ақша сомасына:

Дт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар

	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

2) төленген сома мен қарыз шарты бойынша төленуге тиіс иеленген кредиттік-құнсызданған қарыз бойынша ақша ағындарының сомасы арасындағы теріс айырманы көрсететін сомаға:

Дт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар;
Кт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт.

3) берілген сома мен қалыптастырылған кредиттік-құнсызданған қарыз бойынша қарыз шарты бойынша төленуге жататын ақша ағындарының сомасы арасындағы теріс айырма сомасына:

Дт	5071	Берілген қарыздарды модификациялауға байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету және (немесе) берілген қарыздарды пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша берілген қарыздарды түзету кезінде туындайтын шығыстар
	5241	Клиенттерге берілген қарыздарды модификациялауға байланысты жалпы баланстық құнын түзету түріндегі және (немесе) пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша берілген қарыздарды түзету түріндегі шығыстар

Кт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт.

Ескерту. 4-тарау 49-2-тармақпен толықтырылды - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

49-3. Қолданыстағы проблемалық қарызды елеулі түрде модификациялау жолымен қолданыстағы қарыз қалыптастырылған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жасалады:

1) қолданыстағы қарызды тану тоқтатылған кезде:

Дт	1860	Банктік қызмет бойынша басқа да дебиторлар
	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1319	Басқа банктерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар
	1435	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша сыйлықақы
	1313	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша сыйлықақы;

2) қалыптастырылған кредиттік-құнсызданған қарыз сомасына:

Дт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар

	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар
	5071	Берілген қарыздарды модификациялауға байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету және (немесе) берілген қарыздарды пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша берілген қарыздарды түзету кезінде туындайтын шығыстар
	5241	Клиенттерге берілген қарыздарды модификациялауға байланысты жалпы баланстық құнын түзету түріндегі және (немесе) пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша берілген қарыздарды түзету түріндегі шығыстар
Кт	1860	Банктік қызмет бойынша басқа да дебиторлар
	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	4413	Олардың модификациясына байланысты берілген қарыздардың жалпы баланстық құнын түзету кезінде туындайтын кірістер
	4436	Клиенттерге берілген қарыздарды модификациялауға байланысты жалпы баланстық құнын түзету түріндегі кірістер

Ескерту. 4-тарау 49-3-тармақпен толықтырылды - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

5-тарау. Бағалы қағаздармен операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған борыштық бағалы қағаздарды есепке алу

50. Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздарды сатып алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

әділ құнға (олардың номиналды құнынан аспайтын әділ құнға борыштық бағалы қағаздар бойынша):

Дт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар,

бір мезгілде борыштық бағалы қағаздар бойынша мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйлықақы сомасына:

Дт	1206	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар;

2) дисконт сомасына:

Дт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1205	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт;

3) алдыңғы ұстаушы есептеген сыйақы сомасына:

Дт	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар.

51. Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақыны (тиесілі кіріс) және сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептеген кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы (тиесілі кіріс) сомасына:

Дт	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер
Кт	4201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер;

2) амортизациялауға жататын сыйлықақы сомасына:

Дт	5305	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны амортизациялау бойынша шығыстар
Кт	1206	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

3) амортизациялауға жататын дисконт сомасына:

Дт	1205	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	4202	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша кірістер.

52. Банктің есептік саясатында белгіленген мерзімділікпен әділ құны бойынша борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздар құнына қайта бағалау жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) бағалы қағаздардың әділ құны олардың есептік құнынан асып кеткен кезде:

Дт	1208	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты
Кт	4709	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнының өзгеруінен болатын кірістер;

2) бағалы қағаздардың есептік құны олардың әділ құнынан асып кеткен кезде:

Дт	5709	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын өзгертуден болатын шығыстар
Кт	1209	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын

бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты;

3) бағалы қағаздардың әділ құнына есептелген оң (теріс) түзету сомасына:

Дт	1209	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1208	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты.

Нұсқаулықтың 51-тармағына сәйкес борыштық бағалы қағаздар бойынша жарияланған сыйақыны (тиесілі кірісті) және сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептеу жүргізілгеннен кейін борыштық бағалы қағаздар бойынша қайта бағалау жүргізіледі.

52-1. Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін, құны шетел валютасында көрсетілген әділ құны бойынша ескерілетін борыштық бағалы қағаздарды қайта бағалау кезінде валюталардың айырбастау бағамы бойынша мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

валюталардың айырбастау бағамы оң бағамдық айырма сомасына ұлғайған кезде:

Дт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1206	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
	1208	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты
	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер
Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын кірістер;

бір уақытта, теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан шығыстар
Кт	1205	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
	1209	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын

бағалы қағаздардың әділ құнын
теріс түзету шоты;

валюталардың айырбастау бағамы теріс бағамдық айырма сомасына азайған кезде:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан шығыстар
Кт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1206	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
	1208	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты
	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер;

бір уақытта, оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	1205	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
	1209	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын кірістер.

Ескерту. 5-тарау 52-1-тармақпен толықтырылды – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

53. Эмитент бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны (тиесілі кірісті) өтеу кезінде алынған сыйақы (тиесілі кіріс) сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер.

54. Борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздарды сату кезінде жарияланған сыйақыны, сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептегеннен және әділ құны бойынша борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздарды қайта бағалағаннан кейін Нұсқаулықтың 51 және 52-тармақтарына сәйкес мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1206	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

2) амортизацияланбаған дисконт сомасына:

Дт	1205	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар;

3) бағалы қағаздарды әділ құны бойынша жинақталған оң қайта бағалау сомасына:

Дт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1208	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты;

4) бағалы қағаздарды әділ құны бойынша жинақталған теріс қайта бағалау сомасына:

Дт	1209	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар;

5) әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар

Кт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер;

6) әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасы олардың есептік құнынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	4510	Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша кірістер;

7) әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың есептік құны бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт	5510	Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша шығыстар
Кт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар.

2-параграф. Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздарды есепке алу

55. Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздарды сатып алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құнына (борыштық бағалы қағаздар бойынша осы қағаздардың номиналдық құнынан аспайтын әділ құнына):

Дт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар,

бір мезгілде борыштық бағалы қағаздар бойынша мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйлықақы сомасына:

Дт	1454	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар;

2) дисконт сомасына:

Дт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1453	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт;

3) алдыңғы ұстаушы есептеген сыйақы сомасына:

Дт	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар.

56. Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздар (артықшылық берілген акциялар) бойынша сыйақыны (тиесілі кірісті) және сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы (тиесілі кіріс) сомасына:

Дт	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер
Кт	4452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер;

2) амортизациялауға жататын сыйлықақы сомасына:

Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке

Дт	5306	алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны амортизациялау бойынша шығыстар
Кт	1454	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

3) амортизациялауға жататын дисконт сомасына:

Дт	1453	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	4453	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша кірістер.

57. Банктің есептік саясатында белгіленген мерзімділікпен әділ құны бойынша борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздар құнына қайта бағалау жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) бағалы қағаздардың әділ құны олардың есептік құнынан асып кеткен кезде:

Дт	1456	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты
Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері;

2) бағалы қағаздардың есептік құны олардың әділ құнынан асып кеткен кезде:

Дт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері
Кт	1457	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты;

3) бағалы қағаздардың әділ құнына есептелген оң (теріс) түзету сомасына:

Дт	1457	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1456	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты.

Нұсқаулықтың 56-тармағына сәйкес борыштық бағалы қағаздар бойынша жарияланған сыйақыға (тиесілі кіріске) және сыйлықақыға (дисконтқа) амортизациялауды есептеу жүргізілгеннен кейін борыштық бағалы қағаздар бойынша қайта бағалау жүргізіледі.

58. Эмитент борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны (тиесілі кірісті) өтеу кезінде алынған сыйақы (тиесілі кіріс) сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады

борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздар бойынша:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер.

59. Борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздарды сату кезінде жарияланған сыйақыны, сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептегеннен және борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздардың әділ құны бойынша қайта бағалағаннан кейін Нұсқаулықтың 56 және 57-тармақтарына сәйкес мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) борыштық бағалы қағаздар бойынша:

амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1454	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

амортизацияланбаған дисконт сомасына:

Дт	1453	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар;

2) борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздар бойынша:

әділ құны бойынша бағалы қағаздарды жинақталған оң қайта бағалау сомасына:

Дт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
----	------	---

		Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты;
Кт	1456	

әділ құны бойынша бағалы қағаздарды жинақталған теріс қайта бағалау сомасына:

		Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты
Дт	1457	

		Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар;
Кт	1452	

әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздарды сату бойынша мәміле сомасына:

		Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
Дт	1051	

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
--	------	---

	2010	Корреспонденттік шоттар
--	------	-------------------------

		Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1452	

	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер;
--	------	--

әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасы олардың есептік құнынан асып кеткен жағдайда айырма сомасына:

		Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
Дт	1051	

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
--	------	---

	2010	Корреспонденттік шоттар
--	------	-------------------------

		Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша кірістер;
Кт	4510	

әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың есептік құны бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

		Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша шығыстар
Дт	5510	

		Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар;
Кт	1452	

күтілетін кредиттік зияндарға арналған резервтер (провизиялар) сомасына:

Дт	3562	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға арналған резервтер (провизиялар)
----	------	--

Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері;
----	------	--

борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан кірістер сомасына:

Дт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері
----	------	---

Кт	4733	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болатын кірістер;
----	------	--

борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыстар сомасына:

Дт	5733	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болатын шығыстар
----	------	---

Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері;
----	------	--

үлестік бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан кірістер сомасына:

Дт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері
----	------	---

Кт	3599	Бөлінбеген таза пайда (жабылмаған зиян);
----	------	--

үлестік бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан болған шығыстар сомасына:

Дт	3599	Бөлінбеген таза пайда (жабылмаған зиян)
----	------	---

Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері.
----	------	--

60. Эмитент әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды өтеген кезде Нұсқаулықтың 56 және 57-тармақтарына сәйкес сыйақыны, сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептеуді және борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалауды жүргізгеннен кейін мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) борыштық бағалы қағаздар эмитентінен түскен ақша сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер;

2) күтілетін кредиттік зияндарға арналған резервтер (провизиялар) сомасына:

Дт	3562	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға арналған резервтер (провизиялар)
Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері;

3) борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан кірістер сомасына:

Дт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері
Кт	4733	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болатын кірістер;

4) борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыстар сомасына:

Дт	5733	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке
----	------	---

		алынатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болатын шығыстар
Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері.

61. Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын борыштық бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға резервтер (провизиялар) құру (ұлғайту) кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5464	Бағалы қағаздар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыстар
Кт	3562	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға арналған резервтер (провизиялар);

Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын борыштық қағаздар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға резервтер (провизиялар) азайған (жойылған) кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	3562	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға арналған резервтер (провизиялар)
Кт	4954	Бағалы қағаздар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кірістер.

3-параграф. Амортизацияланған құны бойынша сатып алынған бағалы қағаздарды есепке алу

62. Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды сатып алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) мәміле бойынша шығындарды ескере отырып, бағалы қағаздардың әділ құнына (олардың номиналды құнынан аспайтын):

Дт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар;
2) сыйлықақы сомасына:		
Дт	1483	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар;
3) дисконт сомасына:		
Дт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1482	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша дисконт;
4) алдыңғы ұстаушы есептеген сыйақы сомасына:		
Дт	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар.

63. Банктің есептік саясатында белгіленген кезеңділікпен сатып алынған борыштық бағалы қағаздар бойынша сыйақыны және сыйлықақы (дисконт) амортизациясын есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы сомасына:		
Дт	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер
Кт	4481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер;
2) сыйлықақы сомасына:		
Дт	5308	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны

		амортизациялау бойынша шығыстар
Кт	1483	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

3) дисконт сомасына:

Дт	1482	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	4482	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша кірістер.

64. Эмитент борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер.

65. Борыштық бағалы қағаздарды сату кезінде борыштық бағалы қағаздардың жарияланған сыйақысы және сыйлықақысының (дисконтының) амортизациясы есептелгеннен кейін Нұсқаулықтың 63-тармағына сәйкес мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1483	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

2) амортизацияланбаған дисконт сомасына:

Дт	1482	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар;

3) күтілетін кредиттік зияндарға қалыптастырылған резервтер (провизиялар) сомасына:

Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы

Дт	1486	қағаздар бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар;

4) амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздарды сату бойынша мәміле сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер;

5) амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасы олардың есептік құнынан асып кеткен жағдайда айырма сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	4510	Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша кірістер;

6) амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздардың есепке алу құны бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда айырма сомасына:

Дт	5510	Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша шығыстар
Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар;

66. Амортизацияланған құнмен есептелінетін борыштық бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік шығындарды жабуға арналған резервтер (провизиялар) құрған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5464	Бағалы қағаздар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыстар
----	------	--

Кт	1486	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша резервтер (провизиялар).
----	------	---

67. Амортизацияланған құнмен есептелінетін борыштық бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік шығындарды жабуға арналған резервтер (провизиялар) азайған (жойылған) кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1486	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	4954	Бағалы қағаздар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кірістер.

68. Эмитент борыштық бағалы қағаздардың құнын өтеу кезінде жарияланған сыйақы және сыйлықақының немесе дисконттың амортизациясын есептегеннен кейін борыштық бағалы қағаздардың эмитентінен түскен ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер.

69. Құнсызданған борыштық бағалы қағаздар қалыптастырылған резервтер (провизиялар) есебінен есептен шығарылған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1486	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер.

Дисконттың және (немесе) сыйлықақының амортизацияланбаған бөлігінің сомасына бухгалтерлік жазбалар Нұсқаулықтың 65-тармағына сәйкес жүзеге асырылады.

4-параграф. Банк айналысқа шығарған бағалы қағаздарды есепке алу

70. Банк бағалы қағаздарды айналысқа шығарған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) облигацияларды іске асыру сомасына (олардың номиналды құнынан аспайтын):

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	2301	Айналысқа шығарылған облигациялар
	2303	Айналысқа шығарылған басқа да бағалы қағаздар
	2406	Реттелген облигациялар;

2) сыйлықақы сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	2304	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
	2403	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша сыйлықақы;

3) дисконт сомасына:

Дт	2305	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша дисконт
	2404	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша дисконт
Кт	2301	Айналысқа шығарылған облигациялар
	2303	Айналысқа шығарылған басқа да бағалы қағаздар
	2406	Реттелген облигациялар.

71. Банктің есеп саясатында белгіленген мерзімділікпен банк айналысқа шығарған бағалы қағаздар бойынша сыйақы және сыйлықақы (жеңілдік) амортизациясын есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Сыйақы сомасына:

Дт	5301	Айналысқа шығарылған облигациялар бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5303	Айналысқа шығарылған басқа да бағалы қағаздар бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
	5406	Реттелген облигациялар бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
Кт	2730	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша есептелген шығыстар
	2756	Реттелген облигациялар бойынша есептелген шығыстар;

Сыйлықақының амортизация сомасына есептелген шығыстар:

Дт	2304	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
	2403	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша сыйлықақы
Кт	4454	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны амортизациялау бойынша кірістер
	4455	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша сыйлықақыны амортизациялау бойынша кірістер;

Дисконттың амортизация сомасына:

Дт	5307	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша шығыстар
	5404	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша шығыстар
Кт	2305	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша дисконт
	2404	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша дисконт.

72. Банк айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны өтеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2730	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша есептелген шығыстар
----	------	--

	2756	Реттелген облигациялар бойынша есептелген шығыстар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар.

73. Банк айналысқа шығарылған бағалы қағаздарды өтеу кезінде сыйақы және сыйлықақы/дисконт амортизациясын есептегеннен кейін банк төлеген ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2301	Айналысқа шығарылған облигациялар
	2303	Айналысқа шығарылған басқа да бағалы қағаздар
	2406	Реттелген облигациялар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар.

6-тарау. РЕПО және кері РЕПО операцияларының бухгалтерлік есебі

74. РЕПО операцияларын жүзеге асыру кезінде мәміле сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2255	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары.

75. "РЕПО" операциясы бойынша сыйақы түрінде шығыстарды есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5250	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша шығыстар
Кт	2725	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша есептелген шығыстар.

Ескерту. 75-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

76. РЕПО операциясы бойынша бұрын берілген бағалы қағаздарды алған кезде РЕПО операциясы бойынша сыйақы түрінде есептелген шығыстар сомасына және

РЕПО операциясын жабу сомасына (осы мәміле жасалған кезде белгіленген мәмілелерді жабу құны) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2255	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары
	2725	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша есептелген шығыстар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

77. Кері РЕПО операциясын жасаған кезде (бағалы қағаздарды сатып алу кезінде) операция сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1461	Бағалы қағаздармен "кері РЕПО" операциялары
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

78. "Кері РЕПО" операциясы бойынша сыйақыны есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1748	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша есептелген кірістер
Кт	4465	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша кірістер.

Ескерту. 78-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

78-1. Қабылдаушы тараптың қамтамасыз ету ретінде "кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды сатуы кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2257	"РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару жөніндегі міндеттеме.

Ескерту. 6-тарау 78-1-тармақпен толықтырылды - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

78-2. Эмитенттен қамтамасыз ету ретінде "кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздар бойынша сыйақы алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2256	"Кері РЕПО" операциялары бойынша берілген бағалы қағаздар бойынша алынған сыйақы түріндегі міндеттеме.

Ескерту. 6-тарау 78-2-тармақтарпен толықтырылды - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

78-3. Қамтамасыз ету ретінде "кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару жөніндегі міндеттемені қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

міндеттеме құнын теріс түзету сомасына:

Дт	5260	"Кері РЕПО" операциялары бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару бойынша міндеттемені қайта бағалаудан болған шығыстар
Кт	2257	"Кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару бойынша міндеттеме;

міндеттеме құнын оң түзету сомасына:

Дт	2257	"Кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару бойынша міндеттеме
Кт	4466	"Кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару жөніндегі міндеттемені қайта бағалаудан түскен кірістер.

Ескерту. 6-тарау 78-3-тармақпен толықтырылды - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

79. Кері РЕПО операциясы бойынша бұрын алған бағалы қағаздарды берген кезде кері РЕПО операциясы бойынша есептелген сыйақы сомасына және кері РЕПО операциясын жабу сомасына (осы мәміле жасалған кезде белгіленген мәмілелерді жабу құны) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1461	Бағалы қағаздармен "кері РЕПО" операциялары
	1748	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша есептелген кірістер.

Ескерту. 79-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

7-тарау. Тазартылған қымбат металдарды сатып алу және сату операцияларының бухгалтерлік есебі

80. Тазартылған бағалы металдарды сатып алған кезде мәміле бойынша шығындарды ескере отырып сатып алу құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1011	Тазартылған бағалы металдар
	1012	Жолдағы тазартылған бағалы металдар
	1013	Металл шоттарда орналастырылған тазартылған бағалы металдар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

81. Егер сатып алынған тазартылған бағалы металдар ұйымның есеп саясатына сәйкес әділ құны бойынша қайта бағаланған жағдайда, мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер тазартылған бағалы металдардың әділ құны олардың есептік құнынан жоғары болса:

Дт	1011	Тазартылған бағалы металдар
	1012	Жолдағы тазартылған бағалы металдар
	1013	Металл шоттарда орналастырылған тазартылған бағалы металдар
Кт	4704	Тазартылған бағалы металдарды қайта бағалаудан болатын кірістер ;

2) егер тазартылған бағалы металдардың есептік құны олардың әділ құнынан жоғары болса:

Дт	5704	Тазартылған бағалы металдарды қайта бағалаудан болатын шығыстар
Кт	1011	Тазартылған бағалы металдар
	1012	Жолдағы тазартылған бағалы металдар
	1013	Металл шоттарда орналастырылған тазартылған бағалы металдар.

82. Нұсқаулықтың 81-тармағына сәйкес тазартылған бағалы металдарды қайта бағалаудан кейін әділ құны бойынша сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) тазартылған бағалы металдарды есептен шығару сомасына:

Дт	5540	Тазартылған бағалы металдардың баланстық құнын есептен шығару бойынша шығыстар
Кт	1011	Тазартылған бағалы металдар
	1012	Жолдағы тазартылған бағалы металдар
	1013	Металл шоттарда орналастырылған тазартылған бағалы металдар;

2) тазартылған бағалы металдарды сату бойынша жасалған мәміле сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	4540	Тазартылған бағалы металдарды сатудан түскен кірістер.

8-тарау. Туынды қаржы құралдармен операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Форвардтық мәмілелермен операцияларды есепке алу

83. Форвард мәмілесі жасалған күні базалық активті сатып алуға және/немесе сатуға арналған форвард мәмілесінің талаптарына сәйкес шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	6205	Бағалы қағаздар сатып алу бойынша шартты талаптар
	6305	Бағалы қағаздар сату бойынша шартты талаптар
	6350	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты талаптар
	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар

	6415	Тазартылған қымбат металдарды сатып алу-сату бойынша шартты талаптар
Кт	6705	Бағалы қағаздар сатып алу бойынша шартты міндеттемелер
	6805	Бағалы қағаздар сату бойынша шартты міндеттемелер
	6850	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты міндеттемелер
	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер
	6915	Тазартылған қымбат металдарды сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер.

84. Банктің есеп саясатында белгіленген мерзімділікпен шетел валютасын сатып алу және/немесе сату бойынша форвард мәмілелерін әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) форвард мәмілесінің әділ құнын оң өзгерту сомасына:

Дт	1892	Форвард операциялары бойынша талаптар
Кт	4560	Бағалы қағаздар бойынша форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын кірістер
	4570	Шетел валютасы бойынша форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын кірістер
	4580	Тазартылған бағалы металдар бойынша форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын кірістер
	4594	Басқа да туынды қаржы құралдарымен операцияларды қайта бағалаудан болатын кірістер ;

2) форвард мәмілесінің әділ құнын теріс өзгерту сомасына:

Дт	5560	Бағалы қағаздар бойынша форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын шығыстар
	5570	Шетел валютасындағы форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын шығыстар
	5580	Тазартылған бағалы металдар бойынша форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын шығыстар
	5594	Басқа да туынды қаржы құралдарымен операцияларды

		қайта бағалаудан болатын шығыстар;
Кт	2892	Форвард операциялары бойынша міндеттемелер;

3) форвард мәмілесінің әділ құнын оң/теріс түзету сомасына:

Дт	2892	Форвард операциялары бойынша міндеттемелер
----	------	--

Кт	1892	Форвард операциялары бойынша талаптар.
----	------	--

85. Ашық позицияны жабу және/немесе форвард мәмілесін орындау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) базалық активті сатып алуға және/немесе сатуға арналған форвард мәмілесінің талаптарына сәйкес шартты талаптар/міндеттемелер сомасына:

Дт	6705	Бағалы қағаздар сатып алу бойынша шартты міндеттемелер
	6805	Бағалы қағаздар сату бойынша шартты міндеттемелер
	6850	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты міндеттемелер
	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер
	6915	Тазартылған қымбат металдарды сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6205	Бағалы қағаздар сатып алу бойынша шартты талаптар
	6305	Бағалы қағаздар сату бойынша шартты талаптар
	6350	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты талаптар
	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар
	6415	Тазартылған қымбат металдарды сатып алу-сату бойынша шартты талаптар;

2) банк немесе контрәріптес форвард мәмілесінің құнын (ашық позицияны ашу) нетто негізінде ақшамен өтеу кезінде:

форвард мәмілесінің теріс құны кезінде:

Дт	2892	Форвард операциялары бойынша міндеттемелер
----	------	--

Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
----	------	--

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
--	------	---

	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;
форвард мәмілесінің оң құны кезінде:		
Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1892	Форвард операциялары бойынша талаптар;
3) базалық активті сатып алу бойынша форвард мәмілесін орындаған кезде:		
Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1892	Форвард операциялары бойынша талаптар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;
4) базалық активті сату бойынша форвардтық мәмілені орындау кезінде:		
Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2892	Форвард операциялары бойынша міндеттемелер

Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар.

2-параграф. Фьючерстік мәмілелер бойынша операцияларды есепке алу

86. Базалық активті сатып алуға немесе сатуға арналған фьючерстік мәмілені жасау күні фьючерстік мәмілелердің шарттарына сәйкес шартты талаптар мен шартты міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6210	Фьючерс операциялары бойынша шартты талаптар
Кт	6710	Фьючерс операциялары бойынша шартты міндеттемелер.

87. Фьючерстік мәмілелердің шарттарына сәйкес маржаны төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

88. Базалық активті сатып алуға және (немесе) сатуға арналған фьючерстік мәмілені әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) фьючерстік мәміленің әділ құнын оң өзгерту сомасына:

Дт	1891	Фьючерс операциялары бойынша талаптар
Кт	4590	Қаржы фьючерстерін қайта бағалаудан болатын кірістер;

2) фьючерстік мәміленің әділ құнының теріс өзгеру сомасына:

Дт	5590	Қаржы фьючерстерін қайта бағалаудан болатын шығыстар
----	------	---

Кт	2891	Фьючерс операциялары бойынша міндеттемелер;
----	------	---

3) фьючерстік мәміленің әділ құны есептелетін оң (теріс) түзету сомасына:

Дт	2891	Фьючерс операциялары бойынша міндеттемелер
----	------	--

Кт	1891	Фьючерс операциялары бойынша талаптар.
----	------	--

89. Банк контрәріптестің пайдасына/контрәріптес банктің пайдасына маржа сомасын төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) банк қосымша төлеген маржа сомасына:

Дт	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар
----	------	--

Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
----	------	--

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
--	------	---

	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;
--	------	-------------------------------------

2) контрәріптестен алынған маржа сомасына:

Дт	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар
----	------	--

Кт	2852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар;
----	------	---

3) қор биржасында/брокерде ашылған шоттан есептеуге рұқсат етілген маржаны есептен шығару кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
----	------	--

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
--	------	---

	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
--	------	------------------------------------

Кт	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар;
----	------	---

4) қор биржасы/брокер алған маржа сомасына:

Дт	2852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар
----	------	--

Кт	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар.
----	------	---

90. Фьючерстік мәміленің ашық позициясын жабу күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) базалық активті сатып алуға және/немесе сатуға арналған фьючерстік мәміленің талаптарына сәйкес шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6710	Фьючерс операциялары бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6210	Фьючерс операциялары бойынша шартты талаптар;

2) банк немесе контрәріптес фьючерс мәмілесінің құнын (ашық позицияны жабу) нетто негізінде ақшамен өтеу кезінде:

Дт	2891	Фьючерс операциялары бойынша міндеттемелер
	2852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

3-параграф. Опцион мәмілелері бойынша операцияларды есепке алу

91. Базалық активті сатып алуға/сатуға арналған "колл/пут" опционын сатып алу күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған "колл/пут" опционының шарттарына сәйкес шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6225	Сатып алынған опцион операциялары - "колл/пут" бойынша шартты талаптар
Кт	6725	Сатып алынған опцион операциялары – "колл-пут" бойынша шартты міндеттемелер – қарсы шот;

2) сатып алынған "колл/пут" опционы бойынша төленген сыйлықақы сомасына:

Дт	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

92. Банктің есеп саясатында белгіленген мерзімділікпен, сондай-ақ "колл/пут" опционын орындау күні сатып алынған "колл/пут" опционы әділ құны бойынша қайта бағаланады және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған "колл/пут" опционының әділ құнын оң өзгерту сомасына:

Дт	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар
Кт	4591	Опцион операцияларын қайта бағалаудан болатын кірістер;

2) сатып алынған "колл/пут" опционының әділ құнын теріс өзгерту сомасына:

Дт	5591	Опцион операцияларын қайта бағалаудан болатын шығыстар
Кт	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар.

93. Ашық позицияны жабу күні сатып алынған "колл/пут" опционын орындау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған "колл/пут" опционының шарттары бойынша шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6725	Сатып алынған опцион операциялары - "колл/пут" бойынша шартты міндеттемелер - қарсы шот
Кт	6225	Сатып алынған опцион операциялары - "колл/пут" бойынша шартты талаптар;

2) "колл/пут" опцион (ашық позицияны жабу) құнын ақшамен өтеу кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар;

3) сатып алынған "колл" опционының шарттары бойынша базалық активті сатып алу кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар

	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

4) сатып алынған "пут" опционының шарттары бойынша базалық активті сату кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар.

94. Базалық активті сатып алуға/сатуға арналған "колл/пут" опционын сату күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылған "колл/пут" опционының талаптары бойынша шартты талаптардың және шартты міндеттемелердің сомасына:

Дт	6325	Сатылған опцион операциялары - "колл/пут" бойынша шартты талаптар - қарсы шот
Кт	6825	Сатылған опцион операциялары - "колл/пут" бойынша шартты міндеттемелер;

2) сатылған "колл/пут" опционы бойынша алынған сыйақы сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер.

95. Банктің есеп саясатымен белгіленген мерзімділікпен, сондай-ақ опцион мәмілесін орындау күні сатылған "колл/пут" опционының әділ құны бойынша қайта бағалау жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылған "колл/пут" опционының әділ құнының оң өзгеру сомасына:

Дт	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	4591	Опцион операцияларын қайта бағалаудан болатын кірістер;

2) сатылған "колл/пут" опционының әділ құнының теріс өзгеру сомасына:

Дт	5591	Опцион операцияларын қайта бағалаудан болатын шығыстар
Кт	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер.

96. Сатылған "колл/пут" опционын орындау кезінде ашық позицияны жабу күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылған "колл/пут" опционының талаптары бойынша шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6825	Сатылған опцион операциялары - "колл/пут" бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6325	Сатылған опцион операциялары – "колл-пут" бойынша шартты талаптар – қарсы шот;

2) "колл/пут" опционының құнын ақшамен өтеу кезінде (ашық позицияны жабу):

Дт	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

3) сатылған "колл" опционының шарттары бойынша базалық активті сату кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар;

4) сатылған "пут" опционының шарттары бойынша базалық активті сатып алу кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер

Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

4-параграф. Своп мәмілелерін есепке алу

97. Мәміле паспортының негізінде форвардты қосқанда спот талаптарымен кері сатумен шетелдік валютаны сатып алу бойынша валюталық своп мәмілесі жасалған күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) теңгемен және шетел валютасындағы талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

2) сатып алу бағамы есептік бағамнан төмен болған жағдайда:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	4895	Своп операциялары бойынша кірістер;

3) сатып алу бағамы есептік бағамнан жоғары болған жағдайда:

Дт	5895	Своп операциялары бойынша шығыстар
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

4) шетел валютасын кері сату бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот)
Кт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот).

98. Своп мәмілесін ашу кезінде валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

сатып алынатын шетел валютасының сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар

	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар;
теңге сомасына:		
Дт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

99. Валюталық своп мәмілесін әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң айырма сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	4593	Своп операцияларын қайта бағалаудан болатын кірістер;

2) теріс айырма сомасына:

Дт	5593	Своп операцияларын қайта бағалаудан болатын шығыстар
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

3) талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар.

100. Валюталық своп мәмілесін жабу кезінде валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

сатылатын шетел валютасы үшін алынатын теңге сомасына және сатылатын шетел валютасының сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер

Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	1895	Своп операциялары бойынша талаптар;

Шетел валютасын кері сату бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот)
Кт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот).

101. Форвардты қосқанда спот талаптары бойынша кері сатып алумен шетелдік валютаны сату бойынша валюталық своп мәмілесі жасалған күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

шетел валютасын сату бойынша:

1) теңгемен және шетел валютасындағы талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

2) сату бағамы есептік бағамнан төмен болған жағдайда:

Дт	5895	Своп операциялары бойынша шығыстар
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

3) сату бағамы есептік бағамнан жоғары болған жағдайда:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	4895	Своп операциялары бойынша кірістер;

4) шетел валютасын кері сатып алу бойынша мәміле бағамы бойынша шетел валютасындағы шартты талаптар және теңгемен міндеттемелер сомасына:

Дт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот)
		Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер (

Кт	6905	валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот).
----	------	---

102. Валюталық своп мәмілесін ашу кезінде валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылатын шетел валютасының сомасына:

Дт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

сатылатын шетел валютасы үшін алынатын теңгедегі ақша сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар.

103. Валюталық своп мәмілесін әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң айырма сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	4593	Своп операцияларын қайта бағалаудан болатын кірістер;

2) теріс айырма сомасына:

Дт	5593	Своп операцияларын қайта бағалаудан болатын шығыстар
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

3) талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар.

104. Валюталық своп мәмілесін жабу кезінде валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шетел валютасын сатып алуға жұмсалатын теңге сомасына және сатып алынатын шетел валютасының сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	1895	Своп операциялары бойынша талаптар;

2) Шетел валютасын кері сатып алу бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот)
Кт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот).

105. Пайыздық своп мәмілесін жасау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) пайыздық свопты сатып алу кезінде шартты талаптар мен шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6240	Пайыздық своп
Кт	6740	Пайыздық своп;

2) пайыздық свопты сату кезінде шартты талаптар мен шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6240	Пайыздық своп
Кт	6740	Пайыздық своп.

106. Пайыздық свопты әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң айырма сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар (пайыздық своп мәмілесі бойынша міндеттемелерді есепке алу үшін тиісті қосалқы шот)
----	------	---

Кт	4593	Своп операцияларын қайта бағалаудан болатын кірістер;
----	------	---

2) теріс айырма сомасына:

Дт	5593	Своп операцияларын қайта бағалаудан болатын шығыстар
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер (пайыздық своп мәмілесі бойынша міндеттемелерді есепке алу үшін тиісті қосалқы шот);

пайыздық своп мәмілесінің әділ құнының есепте тұрған оң/теріс түзету сомасына:

Дт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер (пайыздық своп мәмілесі бойынша міндеттемелерді есепке алу үшін тиісті қосалқы шот)
Кт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар (пайыздық своп мәмілесі бойынша талаптарды есепке алу үшін тиісті қосалқы шот).

107. Пайыздық своп мәмілесі бойынша сыйақы есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) төленетін сыйақы сомасына:

Дт	5091	Басқа банктермен жүргізілетін операциялар бойынша сыйақы төлеуге байланысты басқа шығыстар
Кт	2727	Туынды қаржы құралдарымен операциялар бойынша есептелген шығыстар;

2) алынатын сыйақы сомасына:

Дт	1753	Туынды қаржы құралдарымен операциялар бойынша есептелген кірістер
Кт	4091	Басқа банктермен жүргізілетін операциялар бойынша сыйақы алуға байланысты басқа кірістер.

108. Кезеңдік төлемдерді пайыздық своп мәмілесінің талаптарына сәйкес жүргізу күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

алынған сыйақы сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары

Кт	1753	Туынды қаржы құралдарымен операциялар бойынша есептелген кірістер;
----	------	--

төленген сыйақы сомасына:

Дт	2727	Туынды қаржы құралдарымен операциялар бойынша есептелген шығыстар
----	------	---

Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
----	------	--

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
--	------	---

	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.
--	------	-------------------------------------

109. Пайыздық своп мәмілесінің мерзімі өткен күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) пайыздық свопты сатып алу кезінде шартты талаптар мен шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6740	Пайыздық своп
----	------	---------------

Кт	6240	Пайыздық своп;
----	------	----------------

2) пайыздық свопты сату кезінде шартты талаптар мен шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6740	Пайыздық своп
----	------	---------------

Кт	6240	Пайыздық своп.
----	------	----------------

9-тарау. Хеджирлеу операцияларының бухгалтерлік есебі

1-параграф. Ақша ағындарын хеджирлеуді есепке алу

110. Ақша ағынының және сатып алынған/орналастырылған борыштық бағалы қағаздардың хеджирленуші баптың есебінде хеджирленуінің есебі хеджирлеу құралы есебінде жасалған пайыздық свопты пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Ақша ағынының басқа қаржы құралдарын пайдалану арқылы хеджирлеу жүзеге асырылған жағдайда бухгалтерлік есеп осы параграфта көзделген тәртіпте және тиісті қаржы құралдарын есепке алу үшін Нұсқаулықта көзделген баланстық шоттарды пайдалану арқылы жүзеге асырылады.

111. Сатып алынған актив немесе орналастырылған міндеттемелер бойынша сыйақы есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған актив бойынша:

Дт	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер
----	------	--

Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке

	1746	алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер
Кт	4201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
	4452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алумен байланысты кірістер;

2) орналастырылған міндеттеме бойынша:

Дт	5301	Айналысқа шығарылған облигациялар бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
Кт	2730	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша есептелген шығыстар.

112. Хеджирлеу құралын әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң айырма сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	3589	Басқа да қайта бағалау бойынша резервтер;

2) теріс айрыма сомасына:

Дт	3589	Басқа да қайта бағалау бойынша резервтер
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер.

113. Хеджирленетін бап бойынша сыйақы түрінде есептелген кірісті алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер
	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кірістер;

хеджирленетін бап бойынша есептелген шығыстарды төлеу бойынша:

Дт	2730	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша есептелген шығыстар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

114. Своп мәмілесі бойынша кезеңдік есеп айырысуларды жүзеге асыру бойынша мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) контрагенттен алынған сомаға:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	4201	Әділ құны бойынша пайда немесе зиян арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
	4452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алумен байланысты кірістер;

2) контрагентке төлем сомасына:

Дт	5301	Айналысқа шығарылған облигациялар бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыстар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

2-параграф. Әділ құнды хеджирлеуді есепке алу

115. Әділ құнды хеджирлеуді есепке алу мынадай тәртіппен жүзеге асырылады:

1) әділ құны бойынша хеджирлеу құралын қайта есептеуден алынған кірістер мен шығыстарды есепке алу Нұсқаулықтың 8-тарауында көзделген туынды қаржы құралдарын есепке алуға ұқсас жүзеге асырылады;

2) қаржылық есептілікте хеджирлеу құралдары бойынша кірістер мен шығыстар хеджирленетін баптан кірістер мен шығыстар ұсынылатын пайда мен зиян туралы есептің сол тұрақты бабында көрсетіледі. Хеджирлеу операциясының тиімді емес бөлігіне жататын кірістер мен шығыстар басқа да кірістер мен шығыстар бабында көрсетіледі.

116. Таза инвестицияларды хеджирлеуді есепке алу осы тарауда көзделген ақша ағындарын есепке алуға ұқсас жүзеге асырылады.

10-тарау. Төлем карточкаларымен және жол чектерімен операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Төлем карточкаларымен операцияларды есепке алу

117. Төлем карточкаларын әзірлеуші ұйыммен жасалған төлем карточкаларын әзірлеу шартының негізінде төлем карточкаларын әзірлеу үшін ақы төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1867	Негізгі емес қызмет бойынша басқа да дебиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

118. Төлем карточкаларын әзірлеуші ұйымнан немесе эмитент-банктен төлем карточкаларын алу кезінде алынған төлем карточкаларының құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5922	Негізгі емес қызметтен болатын басқа да шығыстар
Кт	1867	Негізгі емес қызмет бойынша басқа да дебиторлар.

119. клиенттің ағымдағы шотына ақшаны есептеу/аудару кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтар мен электронды терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары

Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

120. Банк төлем карточкасына қызмет көрсеткені үшін және басқа да қызмет түрлері үшін комиссиялық сыйақы есептелген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1810	Есептелген комиссиялық кірістер
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кірістер
	4619	Төлем карточкаларына қызмет көрсету үшін комиссиялық кірістер.

121. Банк төлем карточкасына қызмет көрсеткені үшін есептелген сыйақыны төлеу күні мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1810	Есептелген комиссиялық кірістер.

122. Клиент төлем карточкасын пайдалана отырып тауарларға және/немесе қызмет көрсетуге ақы төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

123. Төлем карточкасы дебеттік-кредиттік болған жағдайда ақшаны төлем карточкасы бойынша дебеттік қалдық шегінде ағымдағы шотқа/ағымдағы шоттан есептеу/есептен шығару бойынша операцияларды бухгалтерлік есепке алуды жүргізу Нұсқаулықтың 119-122-тармақтары аралығында көзделген тәртіпке ұқсас болады.

124. Клиентке кредиттік карточка беру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

комиссия сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кірістер
	4619	Төлем карточкаларына қызмет көрсету үшін комиссиялық кірістер;

Клиенттерге берілген кредит лимитінің сомасына:

Дт	1403	Клиенттердің кредит карточкалары бойынша шоттар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

125. Кредиттік карточка бойынша құнсызданудан болған зияндардың орнын жабуға резервтер (провизиялар) құру кезінде Нұсқаулықтың 46-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

Бұдан былай резервтер (провизиялар) азайған, кредиттік карточка бойынша борышты өтеу немесе баланстан есептен шығарған кезде Нұсқаулықтың 47, 48-тармақтарында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

126. Клиент кредиттік карточка бойынша төлемді жүзеге асырған кезде ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

127. Кредиттік карточка бойынша берілген банктік қарыздар бойынша сыйақы есептелген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1740	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кірістер
----	------	--

Кт	4403	Клиенттердің кредиттік карточкалары бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер.
----	------	---

128. Клиент банктік қарыз бойынша есептелген сыйақы сомасын банкке өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1403	Клиенттердің кредит карточкалары бойынша шоттар
	1740	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кірістер.

129. Клиент пен банк арасында жасалған банктік қарыз шартының мерзімі аяқталғанда немесе бұзылғанда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1403	Клиенттердің кредит карточкалары бойынша шоттар.

2-параграф. Жол чектерімен операцияларды есепке алу

130. Жол чектерін сатып алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1008	Жол чектеріндегі ақша
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары,

бір мезгілде баланстан тыс есепке алуда:

Кіріс	7339	Әртүрлі құндылықтар және құжаттар.
-------	------	------------------------------------

131. Жол чектерін сату кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
Кт	1008	Жол чектеріндегі ақша,

бір мезгілде баланстан тыс есепке алуда:

Шығыс	7339	Әртүрлі құндылықтар және құжаттар.
-------	------	------------------------------------

132. Жол чектерімен операциялар бойынша комиссиялық кіріс сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кірістер.

133. Банк жол чектерін инкассоға қабылдаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ақысы төленген жол чектері бланкілерінің шартты құндарын баланстан тыс есепке кіріске алу кезінде:

Кіріс	7339	Әртүрлі құндылықтар және құжаттар;
-------	------	------------------------------------

2) жол чектерімен операциялар бойынша комиссиялық кіріс сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кірістер;

3) инкассоға қабылданған жол чектері бойынша келіп түскен және клиенттің ағымдағы шотына есептелген өтеу сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

4) жол чектері бланкілерінің шартты құны баланстан тыс есептен шығарылған кезде

:

Шығыс	7339	Әртүрлі құндылықтар және құжаттар.
-------	------	------------------------------------

11-тарау. Банктік кепілдіктермен операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Клиент міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз етудің берілетін банктік кепілдіктерді есепке алу

134. Клиенттің міндеттемесін қамтамасыз етудің берілетін банктік кепілдіктерді беру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) берілген банктік кепілдік бойынша шартты талаптар және міндеттемелер сомасына:

Дт	6055	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6555	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер;

2) шығарылған банктік кепілдіктің әділ құнына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2869	Берілген кепілдіктер.

135. Шығарылған банктік кепілдіктер бойынша алғашқы танылған міндеттемелердің амортизациясы кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
Кт	4606	Кепілдіктермен операциялар қызмет көрсетулер үшін комиссиялық кірістер.

136. Банктік кепілдіктің қолданылу мерзімі өткен, кепілдік шарты жойылған немесе бұзылған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) берілген банктік кепілдік бойынша шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6555	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6055	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар;

2) амортизацияланбаған комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
Кт	4606	Кепілдіктермен операциялар қызмет көрсетулер үшін комиссиялық кірістер.

137. Берілген банктік кепілдік бойынша міндеттемелерді реттеу үшін резерв құру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	5465	Шартты міндеттемелер бойынша резервтерді (провизияларды)
----	------	--

қалыптастыруға арналған шығыстар

Кт 2869 Берілген кепілдіктер.

138. Берілген банктік кепілдік бойынша міндеттемелердің реттелуі бойынша бұрын танылған резервтің азаюы кезінде резервтің азаю сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 2869 Берілген кепілдіктер

Кт 4958 Шартты міндеттемелер бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кірістер.

139. Банк банктік кепілдік сомасын немесе оның бір бөлігін төлеу туралы кредитордың талабын алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады: төлем сомасына:

Дт 2869 Берілген кепілдіктер

Кт 1051 Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

1052 Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар

2203 Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары,

бір мезгілде, берілген банктік кепілдік бойынша шартты міндеттемелердің азаю сомасына:

Дт 6555 Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер

Кт 6055 Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар.

Егер кепілдік шартының талаптарында клиент банк төлеген соманы оның кредиторының пайдасына өтеуі көзделген болса, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1861 Кепілдіктер бойынша дебиторлар

Кт 4958 Шартты міндеттемелер бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кірістер.

140. Клиент банктік кепілдік бойынша төленген соманы өтеу кезінде нақты алынған ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1051 Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

1052 Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар

	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар.

2-параграф. Ақшаны кепілге қою арқылы берілген банктік кепілдіктерді есепке алу

141. Ақша кепілімен берілген банктік кепілдікті беру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

берілген банктік кепілдік бойынша шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6055	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6555	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер;

кепілдік шарты бойынша клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз ету ретінде қабылданған ақша сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары

Кт	2223	Заңды тұлғалардың міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
	2240	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету (кепілзат, кепілпұл) ретінде қабылданған ақшаны сақтау шоты.

Сонымен бір мезгілде, банктің балансында банктік кепілдіктің әділ құнның сомасына Нұсқаулықтың 134-тармағының 2-тармақшасында көзделген бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады.

142. Банктің есеп саясаты белгілеген кезеңділікпен шығарылған өтелген (қамтамасыз етілген) банктік кепілдік бойынша алғашқы танылған міндеттеменің амортизациясы жүргізіледі және Нұсқаулықтың 135-тармағында көзделген бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады.

143. Банктік кепілдіктің кредиторларға талап қоймай қолданылу мерзімі өткен, кепілдік шарты жойылған немесе бұзылған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) кепілдік шарты бойынша клиенттің міндеттемесін қамтамасыз ету ретінде бұрын қабылданған ақша сомасына:

Дт	2223	Заңды тұлғалардың міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
	2240	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету (кепілзат, кепілпұл) ретінде қабылданған ақшаны сақтау шоты
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шоты
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары;

2) берілген банктік кепілдік бойынша шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6555	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6055	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар;

3) амортизацияланбаған комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
Кт	4606	Кепілдіктермен операциялар қызмет көрсетулер үшін комиссиялық кірістер.

144. Банктік кепілдік сомасын төлеу туралы кредитордың талабын алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ақы төлеу сомасына:

Дт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шоты
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

2) банк орындаған міндеттемелер сомасын кепілдік шарты бойынша клиенттің міндеттемесін қамтамасыз ету ретінде қабылданған ақша есебінен өтеу кезінде:

Дт	2223	Заңды тұлғалардың міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
	2240	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету (кепілзат, кепілпұл) ретінде қабылданған ақшаны сақтау шоты
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар;

3) берілген кепілдік бойынша шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6555	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6055	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар.

3-параграф. Клиенттің мүлкін (ақшаны қоспағанда) кепілге қою арқылы берілген банктік кепілдікті есепке алу

145. Клиенттің мүлігін (ақшаны қоспағанда) кепілге беру арқылы банктік кепілдікті беру кезінде Нұсқаулықтың 134-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар, сондай-ақ мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

кепілге салынған мүлік құнына:

Кіріс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік;
-------	------	---

кепіл затына құқықтарды белгілейтін құжаттардың (кепілдік шартының, банктік заемның, кепілдіктің түпнұсқалары және басқа құжаттар) шартты құнына:

Кіріс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.
-------	------	------------------------------------

146. Банктік кепілдіктің қолданылу мерзімі өткен, кепілдік шарты жойылған немесе бұзылған кезде Нұсқаулықтың 136-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар, сондай-ақ мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

кепіл мүлігін есептен шығару бойынша:

Шығыс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік;
-------	------	---

кепіл затына құқықтар белгілейтін құжаттарды есептен шығару бойынша:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.
-------	------	------------------------------------

147. Банк оның кредиторының пайдасына төлеген соманың клиенттің өтеуі бойынша берілген банктік кепілдік және дебиторлық берешек бойынша міндеттемелерді реттеу үшін резерв құру кезінде Нұсқаулықтың 137-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

148. Банк банктік кепілдік сомасын не оның бір бөлігін төлеу туралы кредитордың талабын алған кезде Нұсқаулықтың 139-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

149. Клиент банктік кепілдік бойынша төленген соманы өтеген кезде Нұсқаулықтың 140-тармағында көзделген бухгалтерлік жазба, сондай-ақ мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

кепілге салынған мүлікті есептен шығару бойынша:

Шығыс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік;
-------	------	---

кепіл затына құқықтарды белгілейтін құжаттарды есептен шығару бойынша:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.
-------	------	------------------------------------

4-параграф. Берілген банктік кепілдіктер бойынша дебиторлық берешекті есепке алу

150. Банк кепілдік сомасын төлеу туралы кредитордың талабын қанағаттандыруының нәтижесінде туындаған дебиторлық берешекті қайта ресімдеу кезінде банк заемы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
----	------	---

	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар.

151. Банктік кепілдіктер бойынша дебиторлық берешектің құнсыздануынан болған зияндардың орнын жабуға резервтер (провизиялар) құру кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5453	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыстар
Кт	1877	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтер (провизиялар).

152. Шығарылған банктік кепілдіктер бойынша дебиторлық берешектің құнсыздануынан болған зияндардың орнын жабуға құрылған резервтердің (провизиялардың) азаюы кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1877	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	4953	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кірістер.

153. Шығарылған банктік кепілдіктер бойынша дебиторлық берешек құрылған резервтер (провизиялар) есебінен банктің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен және мерзімде баланстан есептен шығарылған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1877	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар.

12-тарау. Вексельдермен операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Есепке қабылданған вексельдер бойынша операцияларды есепке алу

154. Вексельдерді есепке қабылдау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есепке алынған вексель сомасына:

Дт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

1052

Басқа банктердегі
корреспонденттік шоттар;

2) есепке алынған вексель бойынша дисконт сомасына:

Дт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері (бөлек жеке шот)
Кт	1432	Есепке алынған вексельдер бойынша дисконт;

3) есепке алынған вексель бойынша сыйлықақы сомасына:

Дт	1433	Есепке алынған вексельдер бойынша сыйлықақы
Кт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері;

4) алдыңғы вексель ұстаушылар есептеген сыйақы сомасына, есептелген вексель бойынша:

Дт	1406	Клиенттердің есепке алынған вексельдері бойынша алдыңғы вексель ұстаушылар есептеген сыйақы
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар,

бір мезгілде, кепіл затына құқық белгілейтін құжаттардың, клиентке міндетті қайтаруға жататын кепіл туралы шарттың және басқа құжаттардың түпнұсқасының 1 (бір) теңге шартты құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.
-------	------	------------------------------------

155. Есепке алынған вексель бойынша дисконтты немесе сыйлықақыны амортизациялау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есепке алынған вексель бойынша дисконт сомасына:

Дт	1432	Есепке алынған вексельдер бойынша дисконт
Кт	4405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер;

2) есепке алынған вексельдер бойынша сыйлықақы сомасына:

Дт	5235	Есепке алынған вексельдер бойынша сыйлықақыны амортизациялау бойынша шығыстар
Кт	1433	Есепке алынған вексельдер бойынша сыйлықақы.

156. Есепке алынған вексельдер бойынша сыйақы есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1752	Есепке алынған вексельдер бойынша есептелген кірістер
Кт	4405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер;

Есепке алынған вексельдер бойынша есептелген сыйақыны нақты алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1406	Клиенттердің есепке алынған вексельдері бойынша алдыңғы вексель ұстаушылар есептеген сыйақы
	1752	Есепке алынған вексель бойынша есептелген кірістер.

157. Есепке алынған вексель бойынша төлем мерзімі басталған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері
	1406	Клиенттердің есепке алынған вексельдері бойынша алдыңғы вексель ұстаушылар есептеген сыйақы
	1752	Есепке алынған вексельдер бойынша есептелген кірістер,

және бір мезгілде:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.
-------	------	------------------------------------

158. Есепке алынған вексельді мерзімінен бұрын өтеу кезінде осы Нұсқаулықтың 157-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады, сондай-ақ мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есепке алынған вексель бойынша толық есептелмеген дисконт сомасына:

Дт	1432	Есепке алынған вексель бойынша дисконт
Кт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері (бөлек жеке шот);

2) есепке алынған вексель бойынша толық есептелмеген сыйлықақы сомасына:

Дт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері
Кт	1433	Есепке алынған вексельдер бойынша сыйлықақы.

159. Вексельді индоссалау кезінде Нұсқаулықтың 158-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар, сондай-ақ мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:
вексельдің есепке алу құнына және вексельді есепке алу құнынан асып кету сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері
	4734	Басқа да қайта бағалаудан болатын кірістер,
және бір мезгілде:		
Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

2-параграф. Вексель бойынша наразылық білдірілгеннен кейінгі операцияларды есепке алу

160. Төлеуші есепке алынған вексельге ақы төлемеген жағдайда вексель бойынша төлем мерзімі басталған кезде вексель бойынша наразылық жасалғаннан кейін мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) наразылық білдірілген вексель сомасына:

Дт	1425	Клиенттердің наразылық білдірілген вексельдері
Кт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері;

2) наразылық білдірілген вексельдер бойынша есептелген сыйақы сомасына:

Дт	1425	Клиенттердің наразылық білдірілген вексельдері
Кт	1752	Есепке алынған вексельдер бойынша есептелген кірістер;

3) наразылық білдірілген вексель бойынша төлеушінің келісімінсіз өндіріп алынған тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) және комиссиялық кіріс сомасына:

Дт	1749	Басқа да мерзімі өткен сыйақы
	1818	Есептелген басқа да комиссиялық кірістер
	1879	Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл)
Кт	4424	Клиенттердің заемдар бойынша мерзімі өткен берешегі бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер

161. Вексель бойынша берешекті қайтармауға қатысты объективті белгілер болған кезде, вексель бойынша наразылық білдірілгеннен кейін наразылық білдірілген вексель бойынша жасалған резервтер (провизиялар) сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5455	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыстар
Кт	1428	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар).

162. Наразылық білдірілген вексель бойынша берешекті өндіріп алу мүмкін болмаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

құрылған резервтердің (провизиялардың) есебінен берешекті есептен шығару сомасына:

Дт	1428	Клиенттерге берілген заемдар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1425	Клиенттердің наразылық білдірілген вексельдері
	1749	Басқа да мерзімі өткен сыйақы
	1818	Есептелген басқа да комиссиялық кірістер
	1879	Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл),

және бір мезгілде:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.
-------	------	------------------------------------

3-параграф. Домицильдендірілген вексельдерге ақы төлеу бойынша операцияларды есепке алу

163. Вексельдерді домицильдендіру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) домицильдендірілген вексельдер бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер,

бір мезгілде, кепіл затына құқық белгілейтін құжаттардың, клиентке міндетті қайтаруға жататын кепіл туралы шарттың және басқа құжаттардың түпнұсқасының 1 (бір) теңге шартты құнына:

Кіріс 7339 Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар;

2) домицилианттың міндеттемелерін қамтамасыз ретінде қабылданатын ақша сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2240	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету (кепілзат, кепілпұл) ретінде қабылданған ақшаны сақтау шоты;
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы

3) комиссиялық кіріс сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кірістер.

Ескерту. 163-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулыларымен.

164. Домицилиат вексель бойынша төлем жасаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) вексель бойынша төлем сомасына:

Дт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы

	2240	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету (кепілзат, кепілпұл) ретінде қабылданған ақшаны сақтау шоты
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

2) домицилдендірілген вексель бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар,
Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

Ескерту. 164-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулыларымен.

4-параграф. Вексельдерді инкассоға қабылдау бойынша операцияларды есепке алу
165. Вексельдерді инкассоға қабылдау кезінде кепіл затына құқық белгілейтін құжаттардың, клиентке міндетті қайтаруға жататын кепіл туралы шарттың және басқа құжаттардың түпнұсқасының 1 (бір) теңге шартты құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.
-------	------	------------------------------------

166. Инкассоға қабылданған вексель бойынша төлемді алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

алынған төлем сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
----	------	--

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	4608	Басқа да комиссиялық кірістер,
және бір мезгілде:		
Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

5-параграф. Вексельдерді авалирлеу бойынша операцияларды есепке алу

167. Вексельге аваль қою кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер;

2) аваль бойынша міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде қабылданатын ақша сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2240	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету (кепілзат, кепілпұл) ретінде қабылданған ақшаны сақтау шоты;
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы

3) кепіл мүлкінің құнына:

Кіріс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге қабылданған мүлік (кепіл).
-------	------	---

Сонымен бір мезгілде, кепіл затына құқық белгілейтін құжаттардың, клиентке міндетті қайтаруға жататын кепіл туралы шарттың және басқа құжаттардың түпнұсқасының 1 (бір) теңге шартты құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.
-------	------	------------------------------------

Ескерту. 167-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулыларымен.

168. Авалирленген вексель бойынша төлемдерді жүзеге асыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар;

2) аваль бойынша міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде бұрын қабылданған ақша сомасына:

Дт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2240	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету (кепілзат, кепілпұл) ретінде қабылданған ақшаны сақтау шоты
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары

3) кепіл мүлкінің құнына:

Шығыс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге қабылданған мүлік (кепіл).
-------	------	---

Сонымен бір мезгілде, кепіл затына құқық белгілейтін құжаттардың, клиентке міндетті қайтаруға жататын кепіл туралы шарттың және басқа құжаттардың түпнұсқасының 1 (бір) теңге шартты құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.
-------	------	------------------------------------

Ескерту. 168-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 27.11.2023 № 87 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулыларымен.

169. Мүлікпен (ақшаны қоспағанда) қамтамасыз етілген авалирленген вексельге ақы төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) авалирленген вексель бойынша ақы төлеу сомасына:

Дт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

2) авалирленген вексель бойынша банк орындаған міндеттеме сомасын өтеу кезінде

:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар,

және бір мезгілде:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар;
-------	------	------------------------------------

кепіл мүлкінің құнына:

Шығыс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге қабылданған мүлік (кепіл);
-------	------	---

3) авалирленген вексель бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар.

170. Міндеттеме қамтамасыз етілмеген авалирленген вексельді есепке алу Нұсқаулықтың 11-тарауының 1-параграфында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

171. Мүлік кепілімен (ақшаны қоспағанда) қамтамасыз етілген авалирленген вексельді есепке алу Нұсқаулықтың 146 – 149-тармақтарында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

6-параграф. Вексельдерді делдалдық тәртіппен акцептеу бойынша операцияларды есепке алу

172. Вексельдерді делдалдық тәртіппен акцептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер;

2) комиссия сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2869	Берілген кепілдіктер.

173. Акцептелген вексельге ақы төлеу бойынша бастапқы танылған міндеттемені амортизациялау кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кірістер.

174. Акцептелген вексель бойынша төлемді жүзеге асыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар;

2) амортизацияланбаған комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
Кт	4606	Кепілдіктермен операциялар қызмет көрсетулер үшін комиссиялық кірістер.

175. Акцептелген вексельге ақы төлеу бойынша міндеттемені реттеу үшін резервтер (провизиялар) жасау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	5465	Шартты міндеттемелер бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыстар
Кт	2869	Берілген кепілдіктер,

және бір мезгілде, банк пен вексель ұстаушы арасында вексельді ақы төлеуге қабылдау туралы мәміленің шартында банк өзінің кредиторының пайдасына төлеген соманы клиенттің өтеуі көзделген жағдайларда оны құру кезінде жасалған резервтер (провизиялар) сомасынан аспайтын сомаға:

Дт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар
Кт	4958	Шартты міндеттемелер бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кірістер.

176. Делдалдық тәртібімен акцептелген вексель бойынша төлемді жүзеге асыру кезінде акцептелген вексель бойынша ақы төлеу сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
Кт	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

177. Акцептелген вексельге ақы төлеу бойынша банк орындаған міндеттеме сомасын өтеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар.

Шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар.

12-1-тарау. Аккредитивтермен жүргізілген операциялардың бухгалтерлік есебі

Ескерту. Нұсқаулық 12-1-тараумен толықтырылды – ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 17.09.2022 № 81 (01.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1-параграф. Жабылған импорттық аккредитивтермен операцияларды есепке алу

177-1. Эмитент банк клиенттің ағымдағы шотынан ақша аудару және оларды аккредитив бойынша есеп айырысуды жүзеге асыру үшін жабу шотында депозитке салу жолымен жабылған импорттық аккредитивті ашу кезінде аккредитивті жабу сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша кредиторлар.

177-2. Эмитент банк аккредитив талаптарын орындау кезінде жабылған импорттық аккредитив бойынша төлемді жүзеге асырған кезде және банкте аккредитивті орындау сомасына өтем болған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша кредиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары.

177-3. Аккредитив бойынша өтемді қайтару сомасына жабылған импорттық аккредитив жойылған жағдайда клиентке мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша кредиторлар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

177-4. Жабылған импорттық аккредитив бойынша төлем орындаушы банк арқылы орындалған жағдайда орындаушы банктен тауар тиеу құжаттарын тексеру және олардың аккредитив талаптарына сәйкестігі туралы растауды алғаннан кейін аударым сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша дебиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

177-5. Орындаушы банктен тиісті құжаттарды алғаны және аккредитив сомасын бенефициардың пайдасына аударғаны туралы растауды алғаннан кейін эмитент банк аккредитивті жабу сомасына мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша кредиторлар
Кт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша дебиторлар.

177-6. Аккредитив бойынша төлемді жүзеге асыру жолымен жабылған импорттық аккредитивтің күшін жойған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) орындаушы банктен импорттық аккредитив бойынша өтеудің аударылған сомасының түсу сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша дебиторлар;

2) аккредитив бойынша өтеу сомасын клиентке қайтарған кезде:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша кредиторлар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

2-параграф. Жабылмаған импорттық аккредитивтермен операцияларды есепке алу

177-7. Эмитент банк жабылмаған импорттық аккредитив ашқан кезде аккредитив – импорттаушы клиенттің бұйрық берушісінің тапсырмасы бойынша аккредитив сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6005	Шығарылған жабылмаған аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6505	Шығарылған жабылмаған аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер.

177-8. Эмитент банк аккредитивті аккредитив талаптарына сәйкес орындаған кезде өкім, шарт немесе клиенттің өтініші негізінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) банк шығарған және төлеген аккредитив сомасына:

Дт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша дебиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

2) клиентке берілген қарыз сомасына және банк кредит ретінде берген ақша есебінен банк төлеген аккредитив сомасын өтеуге:

Дт	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
Кт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша дебиторлар.

177-9. Берілген қарызды одан әрі есепке алу тәртібі Нұсқаулықтың 4-тарауында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

177-10. Эмитент банк жабылмаған импорттық аккредитивті орындаған кезде эмитент банкте аккредитивті жабу сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6505	Шығарылған жабылмаған аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6005	Шығарылған жабылмаған аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар.

177-11. Жабылмаған импорттық аккредитив жойылған жағдайда Нұсқаулықтың 177-10-тармағына ұқсас бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

3-параграф. Аккредитив бойынша комиссиялық сыйақыны есепке алу

177-12. Егер аккредитив талаптарында аккредитивтің қолданылу кезеңіне комиссиялық сыйақы көзделген болса, мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есептелген комиссиялық кірістер сомасына:

Дт	1822	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша есептелген комиссиялық кірістер
Кт	4612	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша комиссиялық кірістер;

2) есептелген комиссиялық сыйақыны өтеу кезінде:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың заңды шоттары
Кт	1822	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша есептелген комиссиялық кірістер;

3) егер аккредитив шарттарына сәйкес комиссиялық сыйақылар қызмет көрсетілген күні алынаса, алынатын комиссиялық сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	4612	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша комиссиялық кірістер.

177-13. Клиенттің (аппликанттың/бенефициардың) ақшалай қаражаты есебінен аккредитивтерге (оның ішінде аккредитивті растау үшін) қызмет көрсетуге байланысты қызметер бойынша басқа эмитент банктің, делдал банктің комиссияларын төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары.

177-14. Клиенттің (аппликанттың/бенефициардың) ағымдағы шотында ақшалай қаражат болмаған кезде клиенттің ақшалай қаражаты есебінен аккредитивтерге (оның ішінде аккредитивті растау үшін) қызмет көрсетуге байланысты қызметер бойынша басқа эмитент банктің, делдал банктің комиссияларын төлеу үшін мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша дебиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары.

177-15. Клиент делдал банкке төленген комиссиялық сыйақы бойынша банк шығыстарын өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша дебиторлар.

4-параграф. Экспорттық аккредитивтермен операцияларды есепке алу

177-16. Экспорттық аккредитивті растау кезінде бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылмайды.

177-17. Бенефициардан экспортталатын тауар бойынша тауар тиеу құжаттары келіп түскен және олар аккредитив талаптарына сәйкес келген кезде қабылданған құжаттар 1 құжат – 1 теңге шартты бағалау бойынша кіріске алынады және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Кіріс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар;
-------	------	---------------------------------------

және бір мезгілде (экспорттық аккредитив расталған жағдайда), аккредитив сомасына:

Дт	6025	Расталған жабылған аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар
	6010	Расталған жабылмаған аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6525	Расталған жабылған аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер
	6510	Расталған жабылмаған аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер.

177-18. Бенефициардың пайдасына аккредитивті орындау үшін шетелдік банктен өтеу сомасы түскен кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша кредиторлар;

және бір мезгілде:

Дт	6525	Расталған жабылған аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер
	6010	Расталған жабылмаған аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6025	Расталған жабылған аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар
	6510	Расталған жабылмаған аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер.

177-19. Эмитент банкке аккредитив бойынша құжаттарды жіберген кезде банк мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асырады:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.
-------	------	------------------------------------

177-20. Орындаушы банк (бенефициар банк) құжаттардың аккредитивте көрсетілген талаптарға сәйкестігі туралы эмитент банктен растау алғаннан кейін бенефициарға аккредитив сомасын есептеген кезде есепке алу сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша кредиторлар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

177-21. Аккредитивтің игерілмеген бөлігі шетелдік эмитент банкке қайтарылған жағдайда бенефициар банк аудару сомасына мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысулар бойынша кредиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

13-тарау. Қорытынды ережелер

178. Нұсқаулықта реттелмеген мәселелер, Қазақстан Республикасының заңнамасында және халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарында көзделген тәртіппен шешіледі.

Күші жойылды деп танылатын Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің, сондай-ақ Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілерінің құрылымдық элементтерінің тізбесі

1. "Екінші деңгейдегі банктердің және "Қазақстан Даму Банкі" акционерлік қоғамының бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2007 жылғы 24 желтоқсандағы № 152 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5109 болып тіркелген).

2. "Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының "Екінші деңгейдегі банктердің және "Қазақстан Даму Банкі" акционерлік қоғамының бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" 2007 жылғы 24 желтоқсандағы № 152 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2009 жылғы 24 тамыздағы № 80 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5802 болып тіркелген).

3. "Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының "Екінші деңгейдегі банктердің және "Қазақстан Даму Банкі" акционерлік қоғамының бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" 2007 жылғы 24 желтоқсандағы № 152 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 31 қаңтардағы № 4 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6796 болып тіркелген, 2011 жылғы 7 қазанда Қазақстан Республикасының орталық атқарушы және өзге де орталық мемлекеттік органдарының актілер жинағында №11 жарияланған).

4. "Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің кейбір нормативтік құқықтық актілеріне екінші деңгейдегі банктердің және "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының бухгалтерлік есепті жүргізуі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2013 жылғы 25 ақпандағы № 63 қаулысының 1-тармағы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8402 болып тіркелген, 2013 жылғы 20 маусымдағы "Заң газеті" газетінде № 90 (2465) жарияланған).

5. "Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне бухгалтерлік есепті жүргізу және қаржылық есептілік мәселелері бойынша өзгерістер енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 28

қарашадағы № 279 қаулысымен (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 14738 болып тіркелген, 2017 жылғы 7 ақпанда Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің Эталондық бақылау банкінде жарияланған) бекітілген Бухгалтерлік есепті жүргізу және қаржылық есептілік мәселелері бойынша өзгерістер енгізілетін Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілерінің тізбесінің 1-тармағы.

6. "Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне бухгалтерлік есепті жүргізу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 22 желтоқсандағы № 252 қаулысымен (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 16262 болып тіркелген, 2018 жылғы 31 қаңтарда Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің Эталондық бақылау банкінде жарияланған) бекітілген Бухгалтерлік есепті жүргізу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізілетін Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілерінің тізбесінің 2-тармағы.

7. "Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының кейбір қаулыларына бухгалтерлік есеп жүргізу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 тамыздағы № 185 қаулысымен (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17439 болып тіркелген, 2018 жылғы 9 қазанда Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің Эталондық бақылау банкінде жарияланған) бекітілген Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының бухгалтерлік есеп жүргізу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізілетін кейбір қаулыларының тізбесінің 1-тармағы.